

POLIISIN JA YKSITYISEN TURVALLISUUSALAN YHTEISTYÖ – LAADULLINEN TUTKIMUS

Janne Hietanen
5/2019

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Tutkinto
Janne Hietanen	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyö	Julkinen
Ohjaaja Mika Kyyrö Jyrki Marttila	Opinnäytetyön muoto Tutkimuksellinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aiheena on poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyö. Työssä käydään läpi poliisien, vartijoiden ja järjestyksenvalvojen haastattelujen avulla saatua materiaalia. Minulla itselläni on usean vuoden kokemus yksityiseltä turvallisuusosalta, joka on nykyisin voimakkaassa kasvussa. Koin työni olevan tarpeellinen, ajankohtainen ja ajatuksia herättävä. Työssä pyritään selvittämään poliisin ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden kokemuksia yhteistyössä toimimisesta.</p> <p>Työ on toteutettu kvalitatiivisella menetelmällä teemahaastattelua käyttäen. Aineiston kerääminen on tapahtunut haastattelemalla kahta poliisia, kahta vartijaa ja kahta järjestyksenvalvojaa. Haastateltavat esiintyvät haastatteluissa anonymyina. Haastattelujen jälkeen aineisto on litteroitu ja teemoiteltu.</p> <p>Työn teoriaosuudessa käydään läpi oman näkemykseni mukaan keskeisintä poliisin, vartijan ja järjestyksenvalvojan työhän liittyvää lainsäädäntöä. Työssä esitellyn lainsäädännön näkökulmana on ollut nimenomaan tilanteet, joissa poliisi ja yksityisen turvallisuusalan toimija kohtaavat.</p> <p>Tutkimukseni perusteella poliisit, vartijat ja järjestyksenvalvojat tuntevat vähintään kohtalaisissa määrin toistensa oikeudet, velvollisuudet. Poliisit kokivat yksityisen turvallisuusalan enemmän tarpeellisena resurssina kuin pakollisena pahana ja yksityisen puolen toimijat arvostavat pääsääntöisesti poliisin toimintaa. Yksityisen puolen toimijat kertoivat kuitenkin monesti kokeneensa vähättelyä poliisin toimesta.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
46 + 3 liitesivua	
Avainsanat	
Poliisi, vartija, järjestyksenvalvoja, yksityinen turvallisuusala	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 TEORIA.....	3
2.1 Aikaisemman teokset aiheeseen liittyen.....	3
2.2 Yksityisen turvallisuusalan toimijat.....	3
2.3 Yksityisen turvallisuusalan koulutus.....	3
2.4 Lainsäädäntö.....	5
2.4.1 Lainsäädännön käsitteet.....	5
2.5 Poliisia koskeava lainsäädäntö	6
2.6 Vartijaa koskeava lainsäädäntö.....	11
2.7 Järjestyksenvalvojaa koskeva lainsäädäntö.....	12
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	16
3.1 Mitä kvalitatiivinen tutkimus on ja miten se eroaa kvantitatiivisesta tutkimuksesta.	16
3.2 Kvantitatiivisen tutkimuksen valinta omaksi tutkimusmetodikseni.....	16
3.3 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	17
3.4 Teemahaastattelu.....	17
3.5 Haastateltavien valinta.....	18
3.6 Haastattelun toteutus.....	19
3.7 Aineiston litterointi ja tarkka lukeminen.....	19
3.8 Teemoittelu.....	19
4 TUTKIMUSTULOKSET	20
4.1 Vartijoiden haastattelut.....	20
4.2 Järjestyksenvalvojien haastattelut.....	28
4.3 Poliisin haastattelut.....	34
5 POHDINTA.....	41
LÄHTEET.....	46
LIITTEET	

1 Johdanto

Valitsin aiheeni, koska koin sen tärkeäksi ja ajankohtaiseksi. Olen työskennellyt useita vuosia yksityisellä turvallisuusalalla ja tutustunut poliisin työhön työharjoittelujakson ajan. Olen huomannut aika ajoin asenteellisuutta sekä epätietoisuutta oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyen, koskien yksityistä turvallisuusalaa sekä poliisia.

Omien havaintojeni mukaan suuri osa asenteellisuudesta johtuu yksinomaan tiedon puutteesta. Yksityisen puolen toimijat eivät tunne kaikkea poliisin alaan liittyvää eivätkä poliisit osaltaan tunne yksityisen puolen lainsäädäntöä.

Poliisin ja yksityisen turvallisuusalan tehtävät limittyvät monesti päällekkäin tai vähintäänkin molempien toimijoiden tulee toimia yhteistyössä. Tästä yleisenä esimerkkinä kiinnitetun henkilön luovuttaminen poliisille.

Halusin saada työhöni näkökulmaa poliisilta, vartijoilta sekä järjestyksenvalvoilta. Yksityisen turvallisuusalan toimijoihin kuuluu muitakin työaloja, mutta päätin valita edellä mainitut, koska heidän kanssaan poliisi on useimmiten tekemisissä. Työssäni käyn lyhyesti läpi yksityisen turvallisuusalan muita toimijoita. Toteutin työni haastattelututkimuksena ja haastattelin eri alojen asiantuntijoita. Asiantuntijan kriteereinä olen käyttänyt työuran pituutta kyseisessä tehtävässä, suurta kohtaamisen määrää toimijoiden kesken, laajaa osaamista omasta toimialastaan ja kiinnostusta kyseiseen haastattelututkimukseen.

Yksityinen turvallisuusala on ollut jo pitkään kasvussa. Esimerkiksi yksityisen turvallisuusalan toimijoiden keskuudessa on mietitty, voitaisiinko joitakin poliisin nykyisiä työtehtäviä ulkoistaa yksityisen puolen hoidettaviksi? Toistaiseksi kuitenkin poliisi hoitaa omat laissa sille asetetut tehtävänsä ja yksityisen puolen toimijat hoitavat omansa.

Työni tavoitteena oli kartoittaa kohtuullisen laajasti poliisin ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden tietämystä ja mielipiteitä toisistaan. Tarkoitukseni on myös kerryttää samaan pakettiin tietoa yksityisen turvallisuusalan ja poliisin eroista ja yhtäläisyyksistä haastateltavien näkökulmasta.

Käyn työssäni lävitse myös poliisin, vartijan ja järjestyksenvalvojan keskeistä toimintaa ohjaavia lakeja. Työhöni valikoituneet lakipykälät liittyvät kiinteästi työni kulmakiveen eli poliisin ja yksityisen turvallisuusalan tekijöiden kohtaamiseen.

2 TEORIA

2.1 Aikaisemmat teokset aiheeseen liittyen

Suoranaisesti poliisin ja yksityisen turvallisuusalan ajatuksia toisistaan kartoittavaa tutkimusta en löytänyt. Yksityisestä turvallisuusalasta erikseen löytyi useita teoksia, joista moni oli poliisiopiskelijoiden tekemiä. Löytämässäni teoksissa, kuten Joonas Aholan: Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista: kenttämuistio yksityisistä turvallisuuspalveluista annetusta laista sekä toimintaohjeita viranomaisen kanssa toimimiseen, käydään laajasti läpi vartijaa ja järjestyksenvalvojaa koskevaa lainsäädäntöä. Omassa työssäni käyn läpi lainsäädäntöä siltä osin, jonka olen kokenut keskeisesti liittyvän poliisin ja yksityisen turvallisuusalan tekijöiden kohtaamiseen.

Pekka Ahon, Tampereen yliopistolla tekemä Yksityinen turvallisuusala- poliisin kilpailija vai yhteistyökumppani- tutkielma sivuaa joitakin itsekkin tutkimiani asioita. Näistä esimerkkeinä joidenkin poliisin tehtävien siirto yksityisen turvallisuusalan hoidettavaksi sekä kysymykset poliisin ja yksityisen turvallisuusalan yhteistyöstä. Aho on pro gradu-tutkielmassaan haastatellut päällystötason henkilöitä niin yksityiseltä kuin poliisinkin puolelta. Omaan tutkimukseeni halusin saada ajantasaista tämän hetken tietoa suorittavalta portaalta ja siksi haastateltavikseni valikoitui kenttätyöntekijöitä.

2.2. Yksityisen turvallisuusalan toimijat

Yksityinen turvallisuusala on toimialana hyvin monimuotoinen ja tästä syystä sen määrittäminen on hankalaa. Useimmiten yksityinen turvallisuusala jaetaan vartioimisliike-, järjestyksenvalvoja-, turvatarkastus sekä turvasuojaustoimintaan. Yksityiseltä turvallisuusalalta löytyy myös monia muita palveluita, joita ei välttämättä mielletä alaan kuuluviksi. Tällaisista toimijoista esimerkkinä turvallisuuskoulutus-, ja turvallisuusasiantuntijapalvelut sekä myöskin turvallisuusteknologiaa- ja järjestelmiä tuottavat toimijat.

Yksityisten turvallisuuspalveluiden valvonnasta ja suurimmalta osin alan työntekijöiden lupa-asioista vastaavat poliisilaitokset toimialueillaan. Poliisihallituksen turvallisuusalan valvonta vastaa yksityisten turvallisuuspalveluiden ja alan kouluttajien yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta sekä yritystoimintaan liittyvistä lupa-asioista.

(https://www.poliisi.fi/luvat/yksityinen_turvallisuusala)

2.3 Yksityisen turvallisuusalan koulutus

Yksityisen turvallisuusalan koulutuksia järjestävät useat oppilaitokset, esimerkiksi Hyria ja Amiedu sekä yksityisen turvallisuusalan työnantajat esimerkiksi Securitas. Tässä kappaleessa on kerrottuna vartijan sekä järjestyksenvalvojan peruskoulutuksista, jotka mahdollistavat työskentelyt kyseisillä ammattinimikkeillä sekä yksityisen turvallisuusalan laajemmista koulutuksista. Yksityisen turvallisuusalan laajempia koulutuksia ovat turvallisuusvalvojan perustutkinto ja turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto.

Turvallisuusvalvojan perustutkinto on laajuudeltaan 180 opintopistettä ja sen

suorittaminen kestää noin kaksi vuotta. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista, 145 opintopistettä sekä yhteisistä tutkinnon osista 35 opintopistettä. Tutkinto antaa valmiuksia toimimiseen kaikkiin yksityisen turvallisuusalan työtehtäviin.

Tutkintoon sisältyy pakollisena osana turvallisuusalan toiminta sekä seuraavista vaihtoehtoista valittavat valinnaiset osiot: vartiointitoiminta, turvallisuustekninen toiminta, pelastustoiminta, vartioinnin ja järjestyksenvalvonnan perustoiminta, tietoturvaluustoiminta, kansainvälinen turvallisuustoiminta, uhkatilanteiden hallinta ja turvajärjestelmien käyttö.

(https://www.hyria.fi/koulutukset/hae_jatkuvassa_haussa/koulutustarjonta/turvallisuusala/turvallisuusalan_perustutkinto)

Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto on laajuudeltaan 180 opintopistettä ja se suoritetaan pääsääntöisesti oppisopimuskoulutuksena työn ohessa. Tutkinto koostuu pakollisista tutkinnon osista, 60 opintopistettä sekä valinnaisista tutkinnon osista, 120 opintopistettä. Tutkinto soveltuu yritysten omaehtoisissa turvallisuuden ylläpito- ja kehitystehtävissä sekä vartioimisliikkeen esimiestehtävissä toimiville tai niihin aikoville.

Tutkintoon sisältyy pakollisena osana turvallisuuslainsäädäntö ja turvallisuussuunnittelu sekä valinnaisina tutkinnon osina turvallisuusalan elinkeinon harjoittaminen, turvallisuusjohtaminen, palveluliiketoiminta turvallisuusosalalla, turvallisuustekninen suunnittelu ja projektihallinta, henkilöstöjohtaminen turvallisuusosalalla ja turvallisuusauditointi ja sisäinen valvonta.

(https://www.hyria.fi/koulutukset/hae_jatkuvassa_haussa/koulutustarjonta/turvallisuusala/turvallisuusvalvojan_erikoisammattitutkinto#course-P6001)

Vartijan peruskurssi

Vartijana voi työskennellä 18 – 67 vuotias henkilö, joka tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. Henkilön tulee suorittaa hyväksytysti tehtävän edellyttämä vartijan koulutus.

Vartijan peruskoulutus (120 h) muodostuu väliaikaisen vartijan koulutuksesta (40 tuntia) sekä vartijan koulutuksesta (80 tuntia), jotka ovat myös osa turvallisuusalan ammattitutkintoa. Securitas tarjoaa työntekijöilleen mahdollisuuden hakeutua suorittamaan turvallisuusalan ammattitutkintoa työn ohella ja tällöin vartijan peruskoulutus voidaan hyväksilukea osaksi tutkintoa.

Väliaikainen vartijakortti voidaan myöntää väliaikaisen vartijan koulutuksen suorittamisen jälkeen, jolloin henkilö voi toimia vartijana enintään neljä kuukautta. Vakinainen vartijakortti voidaan myöntää, kun henkilö on suorittanut väliaikaisen vartijan koulutuksen sekä vartijan koulutuksen. Vakinainen vartijakortti on voimassa 5 vuotta.

(<https://www.securitas.fi/koulutus/vartijan-peruskoulutus/>)

Järjestyksenvalvojan peruskurssi

Järjestyksenvalvojan peruskurssi (40 h) on suoritettava, jos haluat työskennellä järjestyksenvalvojana yleisötapauksissa, urheilutapahtumissa, ravintoloissa, laivalla tai leirintäalueella. Järjestyksenvalvojan tehtävissä voi toimia poliisin hyväksymä nuhteeton 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti järjestyksenvalvojan peruskurssin ja kurssikokeen.

Järjestyksenvalvojakurssin suorittaminen edellyttää paikallaoloa kaikkina kurssipäivinä ja mitään koulutusosiota ei voida hyväksilukea tai korvata itseopiskelulla. Järjestyksenvalvojakurssin suorittamisen jälkeen saat koulutustodistuksen, jolla voit hakea järjestyksenvalvojakorttia poliisilta.

Järjestyksenvalvojan peruskurssin koulutusohjelma on sisäministeriön määrittelemän sisällön mukainen. Koulutukseen sisältyy teoriakoulutuksen lisäksi voimankäytön ja turvallisuustarkastusten harjoittelua sekä ensiapu-, pelastus- ja alkusammutuskoulutusta. (<https://www.securitas.fi/koulutus/jarjestyksenvalvojan-koulutukset/jarjestyksenvalvojan-peruskurssi/>)

2.4 Lainsäädäntö

Kokosin työhöni poliisin, vartijan ja järjestyksenvalvojan keskeistä lainsäädäntöä. Näkökulmana on ollut lainsäädäntö, joka liittyy poliisin ja vartijan/järjestyksenvalvojan kohtaamiseen eli mitkä lait usein liittyvät toimintaan kiinteästi, kun toimijat kohtaavat.

Lait, jotka teoksessani esiintyvät ovat poliisilaki, esitutkintalaki, pakkokeinolaki sekä laki yksityisistä turvallisuuspalveluista.

Yhtenä tutkimustuloksenani oli se, että yleisin tapa, jolloin poliisi kohtaa vartijan tai järjestyksenvalvojan on kiinniotetun luovuttaminen poliisille. Näin ollen, olen tästä näkökulmasta katsottuna avannut tarpeelliseksi kokemallani laajuudella poliisilain pykälää.

Minulla on myös laajasti omakohtaista kokemusta poliisin ja vartijan/järjestyksenvalvojan kohtaamisesta, josta olen kertonut joidenkin lakipykälän yhteydessä.

2.4.1 Lainsäädännön käsitteet

Työssäni esiintyvät seuraavat lait:

Poliisilaki 22.7.2011/872, jatkossa työssä viitataan lyhenteellä PolL

Pakkokeinolaki 22.7.2011/806, jatkossa työssä viitataan lyhenteellä PKL

Esitutkintalaki 22.7.2011/805, jatkossa työssä viitataan lyhenteellä ETL

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 21.8.2015/1085, jatkossa työssä viitataan lyhenteellä LYTP

2.5 Poliisia koskeva lainsäädäntö

Poliisin toimintaa määräävät useat eri lait. Näistä yleisimpiä ovat poliisilaki, esitutkintalaki sekä pakkokeinolaki. Suorat lainaukset lakiteksteistä on eroteltu kursivoimalla teksti.

Poliisin tehtävät määritellään poliisilain 22.7.2011/872 1.luvun ensimmäisessä pykälässä:

PolL 1:1 § Poliisin tehtävät

”Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä.

Poliisi suorittaa lisäksi lupahallintoon liittyvät ja muut sille laissa erikseen säädettyt tehtävät sekä antaa jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua. Jos on perusteltua syytä olettaa henkilön kadonneen tai joutuneen onnettomuuden uhriksi, poliisin on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin henkilön löytämiseksi.

Rikosten esitutkinnasta säädetään esitutkintalaissa (805/2011) ja rikosten esitutkinnassa käytettävistä pakkokeinoista pakkokeinolaissa (806/2011).”

Poliisin toimintaa ohjaavat säädökset

Poliisilain toisesta luvusta löytyvät poliisin toimintaa ohjaavat keskeisimmät säädökset. Alle olen kerännyt poliisin yleiset toimivaltuudet, jotka liittyvät yhteistyöhön vartijan ja järjestyksenvalvojan kanssa.

PolL 2:1§ Henkilöllisyyden selvittäminen

Poliisin hakiessa kiinniotettua vartijalta tai järjestyksenvalvojalta on poliisilla kyseisen pykälän mukaan oikeus saada selville tiedot kiinniotetun nimestä, henkilötunnuksesta tai sen puuttuessa syntymäajasta ja kansallisuudesta sekä paikasta, josta hän on tavoitettavissa.

PolL 2:2§ Kiinniotto henkilön suojaamiseksi

Poliisi pyydetään usein vartijan tai järjestyksenvalvojan toimesta paikalle, jos havaitaan henkilö, joka ei kykene huolehtimaan itsestään.

”Poliisimiehellä on oikeus ottaa kiinni henkilö hänen suojaamiseksi henkeä, ruumiillista koskemattomuutta, turvallisuutta tai terveyttä välittömästi uhkaavalta vakavalta vaaralta, jos henkilö ei kykene pitämään huolta itsestään eikä vaaraa voida muuten poistaa tai henkilöstä huolehtia muilla keinoin.”

Poll 2:3§ Etsintäkuulutetun kiinniottaminen

Omakohtaisen kokemukseni mukaan toisinaan muun kiinnioton yhteydessä, esimerkiksi näpistykseen liittyen, vartijan tai järjestyksenvalvojan kiinniottamalla henkilöllä onkin etsintäkuulutus perässään.

”Poliisimiehellä on oikeus ottaa kiinni etsintäkuulutettu, joka toimivaltaisen viranomaisen antaman kuulutuksen mukaan on vangittava tai otettava säilöön.”

Poll 2:5§ Kotirauhan ja julkisrauhan suojaaminen

Tähän pykälään liittyvä toiminta on oman näkemykseni mukaan hyvin yleistä esimerkiksi ravintolaympäristössä. Jos henkilö ei suostu poistumaan julkisrauhan suojaamalta alueelta järjestyksenvalvojan toimesta tai pyrkii poiston jälkeen jatkuvasti takaisin alueelle, voi järjestyksenvalvoja pyytää poliisin paikalle poistamaan häirikön alueelta.

”Poliisimiehellä on oikeus rikoslain (39/1889) 24 luvun 11 §:ssä tarkoitetun kotirauhan tai saman luvun 3 §:ssä tarkoitetun julkisrauhan suojaaman tilan tai muun paikan haltijan tai tämän edustajan pyynnöstä poistaa henkilö, joka ilman laillista oikeutta tunkeutuu, menee salaa tai toista harhauttamalla taikka kätkeytyy sinne tai jättää noudattamatta käskyn poistua sieltä.

Poliisimiehellä on oikeus poistaa 1 momentissa tarkoitetusta tilasta tai muusta paikasta siellä luvallisesti oleskeleva henkilö, jos tämä häiritsee muiden henkilöiden kotirauhaa tai julkisrauhaa taikka aiheuttaa siellä muulla tavoin huomattavaa häiriötä ja on perusteltua syytä epäillä, että häirintä toistuu.

Jos poistamisella ei todennäköisesti voitaisi estää häiriön toistumista, poliisimiehellä on oikeus ottaa häiritsijä kiinni ja pitää tämä säilössä. Kiinni otettua saa pitää säilössä vain niin kauan kuin häiriön toistuminen on todennäköistä, kuitenkin enintään 12 tuntia kiinniottamisesta.”

Poll 2:10§ Rikoksilta ja häiriöiltä suojaaminen

Toimiessani itse järjestyksenvalvojana kauppakeskuksessa, soitimme usein hätäkeskukseen aggressiivisista henkilöistä, jotka eivät suostuneet poistumaan paikalta tai palasivat toistuvasti alueelle.

”Poliisimiehellä on oikeus poistaa paikalta henkilö, jos hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän syyllistyisi henkeen, terveyteen, vapauteen, kotirauhaan tai omaisuuteen kohdistuvaan rikokseen taikka aiheuttaisi huomattavaa häiriötä tai välitöntä vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle.

Henkilö voidaan ottaa kiinni, jos paikalta poistaminen on todennäköisesti riittämätön toimenpide eikä rikosta voida muuten estää taikka häiriötä tai vaaraa muuten poistaa. Kiinni otettu voidaan pitää säilössä niin kauan kuin on todennäköistä, että hän syyllistyy 1 momentissa tarkoitettuun rikokseen taikka aiheuttaa häiriötä tai vaaraa, kuitenkin enintään 24 tuntia kiinniottamisesta.

Poliisimies voi suojella henkilöä tai vartioida paikkaa 1 momentissa tarkoitetun rikoksen estämiseksi tai keskeyttämiseksi.”

PolL 2:12§ Turvallisuustarkastus

Poliisin hakiessa kiinniotettua vartijalta tai järjestyksenvalvojalta, on poliisilla oikeus turvallisuustarkastaa kiinniotettu.

”Poliisimiehellä on oikeus kiinniottamisen, pidättämisen, vangitsemisen, säilöön ottamisen ja muun henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä tarkastaa, mitä henkilöllä on vaatteissaan tai muuten yllään taikka mukanaan olevissa tavaroissa sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi vaarantaa säilyttämisenä taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Poliisimies voi virkatehtävän suorittamisen yhteydessä tehdä henkilölle tarkastuksen tällaisten esineiden tai aineiden löytämiseksi muussakin tapauksessa, jos se perustellusta syystä on tarpeen poliisimiehen työturvallisuuden ja virkatehtävän suorittamisen varmistamiseksi.”

PolL 2:13§ Turvallisuustarkastuksen toimittaminen

Poliisi suoritti oman havaintoni mukaan turvallisuustarkastuksen kaikille järjestyksenvalvojana toimiessani kiinniottamilleni ja poliisille luovuttamilleni henkilöille.

”Turvallisuustarkastus toimitetaan käsin tunnustelemalla, koulutettua koiraa käyttäen, metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta käyttäen taikka muulla niihin rinnastettavalla tavalla.

Tarkastuksella ei saa puuttua tarkastettavan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen enempää kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä. Tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.”

PolL 2:14§ Vaarallisten esineiden ja aineiden haltuunotto

Usein järjestyksenvalvojana toimiessani, kiinniotetuilta henkilöiltä löytyi vaarallisia esineitä, jotka luovutettiin poliisille.

”Sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, poliisimiehellä on oikeus ottaa tilapäisesti poliisin haltuun räjähdysaineet ja muut vaaralliset esineet tai aineet siltä, jonka voidaan perustellusti epäillä ikänsä, päihtymyksensä, mielentilansa tai muiden olosuhteiden perusteella aiheuttavan välitöntä vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Poliisin

haltuun otetaan myös vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti hallussa pidetyt räjähdysaineet, joista niiden hallussapitäjä oma-aloitteisesti ilmoittaa poliisille ja jotka tämä luovuttaa poliisin haltuun.”

POLL 2:17§ Voimakeinojen käyttö

Poliisilla on oikeus voimakeinojen käyttöön, esimerkiksi hakiessaan vartijan tai järjestyksenvalvojan kiinniottamaa henkilöä, joka vastustaa toimenpidettä.

”Poliisimiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus vastarinnan murtamiseksi, henkilön paikalta poistamiseksi, kiinniottamisen toimittamiseksi, vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi, esteen poistamiseksi, lennokin tai miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi taikka välittömästi uhkaavan rikoksen tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina. Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. (22.2.2019/243)”

POLL 2:18§ Varautuminen voimakeinojen käyttöön ja käytöstä varoittaminen

Edellä mainitusta voimakeinojen käytöstä on mahdollisuuksien mukaan varoitettava toimenpiteen kohteeksi joutuvaa.

”Jos virkatehtävää suoritettaessa on syytä epäillä kohdattavan vastarintaa tai rikoslain 4 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu oikeudeton hyökkäys, voimakeinojen käyttöön on varauduttava sopivalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Virkatehtävän kohteena olevaa henkilöä on varoitettava mahdollisuudesta joutua voimakeinojen käytön kohteeksi, jos varoittaminen on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Varoittaminen on tehtävä tarkoitukseen soveltuvalla ymmärrettävällä tavalla.”

POLL 2:20§ Sitominen

Monesti toimiessani järjestyksenvalvojana kiinniottetut henkilöt olivat hyvin aggressiivisia ja raudoitettuja poliisille luovutettaessa. Usein poliisi raudoitti henkilöt tämän jälkeen omilla raudoillaan uudelleen.

”Virkatehtävän kohteena olevan henkilön liikkuma- tai toimintavapautta saadaan rajoittaa käsiraudat laittamalla, muovista sidettä käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos rajoittaminen on välttämätöntä virkatehtävän suorittamisen yhteydessä henkilön karkaamisen estämiseksi, väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi tai uhkaavan väkivallan torjumiseksi.”

Esitutkintalaki

Esitutkintalaista 22.7.2011/805 otin mukaan yhden kiinteästi poliisiin ja yksityisen turvallisuusalan toimijan kohtaamiseen liittyvän pykälän.

ETL 3:1§ Rikoksesta tehdyn ilmoituksen kirjaaminen

Poliisin hakiessa vartijan tai järjestyksenvalvojan kiinniottamaa henkilöä, joka on syyllistynyt esimerkiksi näpistykseen, tulee poliisin kirjata asiasta rikosilmoitus, jos asianomistaja vaatii rangaistusta.

”Kun esitutkintaviranomaiselle ilmoitetaan rikos tai tapahtuma, jota ilmoittaja epäilee rikokseksi, esitutkintaviranomaisen on viipymättä kirjattava ilmoitus. Jos ilmoitus on epäselvä tai puutteellinen, ilmoituksen tekijää on tarvittaessa kehotettava täsmentämään tai täydentämään sitä.”

Pakkokeinolaki

Pakkokeinolaista 22.7.2011/806 otin mukaan yhden kiinteästi poliisiin ja yksityisen turvallisuusalan toimijan kohtaamiseen liittyvän pykälän.

PKL 2:1§ poliisimiehen kiinniotto-oikeus

Kun vartija tai järjestyksenvalvoja luovuttaa poliisille kiinniotetun, voi poliisi ottaa henkilön kiinni alla kuvatuin edellytyksin.

”Poliisimies saa rikoksen selvittämistä varten ottaa kiinni verekseltä tai pakenemasta tavatun rikoksesta epäillyn.

Poliisimies saa myös ottaa kiinni rikoksesta epäillyn, joka on määrätty pidätettäväksi tai vangittavaksi. Poliisimies saa lisäksi ottaa tuomioistuimen pääkäsittelyn tai päätösharkinnan aikana kiinni vastaajan, jonka vangitsemista on vaadittu tuomitsemisen yhteydessä, jos kiinniottaminen on tarpeen hänen poistumisensa estämiseksi.

Jos pidättämiseen on edellytykset, poliisimies saa ottaa rikoksesta epäillyn kiinni ilman pidättämismääräystäkin, jos pidättäminen voi muuten vaarantua. Poliisimiehen on ilmoitettava kiinniottamisesta viipymättä pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle. Tämän on 24 tunnin kuluessa kiinniottamisesta päätettävä, onko kiinni otettu päästettävä vapaaksi vai pidätettävä. Kiinnioton jatkuminen yli 12 tuntia edellyttää pidättämisen edellytysten olemassaoloa.”

2.6 Vartijaa koskeva lainsäädäntö

Vartioimisliiketoimintaa säätelee laki yksityisistä turvallisuuspalveluista. Kaikki vartijan oikeudet ja velvollisuudet sekä vartijan toimintaa ohjaavat pykälät löytyvät LYTP 21.8.2015/1085 2. luvusta.

Olen kerännyt alle vartijan toimintaan liittyviä keskeisimpiä säädöksiä:

LYTP 2: 4 § Vartijan tehtävät ja toimialue

”Vartijan tehtävänä on suorittaa vartioimistehtäviä vartioimisalueella.

Erillisen omaisuuden vartiointia, henkilön koskemattomuuden suojaamista, rikoksen paljastamista koskevaa sekä vartioimisalueella suoritettavaa tehtävää tukevaa tai siihen muutoin liittyvää vartioimistehtävää vartija voi suorittaa myös muualla kuin vartioimisalueella. (12.8.2016/652)”

LYTP 2: 15 § Vartijan oikeus vartioimisalueelle pääsyn estämiseen ja alueelta poistamiseen

”Vartijalla on oikeus estää henkilön pääsy vartioimisalueelle tai poistaa hänet sieltä, jos:

- 1) henkilön voidaan hänen lausumiensa uhkausten tai muun käyttäytymisensä perusteella todennäköisin perustein epäillä syyllistyvän vartioimisalueella olevaan omaisuuteen tai toimeksiantajan tai tämän palveluksessa olevan henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen; tai*
- 2) on ilmeistä, ettei henkilöllä toimeksiantajan asettamien ehtojen perusteella ole oikeutta oleskella vartioimisalueella.*

Vartijalla ei ole oikeutta estää henkilön pääsyä vartioimisalueelle tai poistaa häntä sieltä, jos vartioimisaluetta on pidettävä järjestyslain (612/2003) 2 §:n 1 a alakohdassa tarkoitettuna paikkana.”

LYTP 2: 16§ Vartijan kiinniotto-oikeus ja oikeus turvallisuustarkastukseen

”Vartijalla on vartioimistehtävää suorittaessaan oikeus ottaa kiinni verekseltä tai pakenemasta tavattu rikoksesta epäilty, jos rikoksesta saattaa seurata vankeutta tai jos rikos on lievä pahoinpitely, näpistys, lievä kavallus, lievä luvaton käyttö, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä vahingonteko tai lievä petos. Vartija saa ottaa kiinni myös sen, joka on viranomaisen antaman etsintäkuulutuksen mukaan pidätettävä tai vangittava.

Kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisille. Jos poliisille luovuttaminen ei kohtuullisessa ajassa ole mahdollista, vartija voi kuitenkin poliisimiehen ja kiinniotetun suostumuksella jättää kiinniotetun luovuttamatta poliisille ja vapauttaa tämän viipymättä,

jos rikoksesta voi seurata vain sakkoa ja jos kiinniotetun henkilöllisyys on tunnettu tai kiinniotettu suostuu esittämään vartijalle henkilöllisyytensä selvittämiseksi tarpeelliset tiedot.

Vartijalla on kiinniotto-oikeutta käyttäessään oikeus tarkastaa kiinniotettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen varmistamiseksi, ettei kiinniotetulla ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Vartijalla on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tavatut vaaralliset esineet tai aineet. Pois otetut esineet tai aineet on luovutettava viipymättä poliisille tai, jos kiinniotettua ei luovuteta poliisille, annettava vapauttamisen yhteydessä takaisin kiinniotetulle, jollei siihen ole lain mukaan estettä.”

LYTP 2: 17 § Voimakeinojen käyttö

”Jos henkilö koettaa vastarintaa tekemällä välttää pääsyn estämisen, poistamisen, kiinni ottamisen tai turvallisuustarkastuksen suorittamisen taikka pakenee kiinni ottamista, vartijalla on oikeus käyttää sellaisia henkilön pääsyn estämiseksi, poistamiseksi tai kiinni ottamiseksi taikka turvallisuustarkastuksen suorittamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina, kun otetaan huomioon henkilön käyttäytyminen, tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus ja muut olosuhteet.

Vastuuvapausperusteesta ja rangaistusvastuun lievennyksestä voimakeinojen käytön lioittelussa säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.”

Vartijan voimankäyttövälineet

”Vartijan voimankäyttövälineistä säädetään laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 2.luku 18-20§ ja koiran mukana pitämisestä 21§.

Vartijalle sallitut voimankäyttövälineet ovat ampuma-aselain (1/1998) 2 §:ssä tarkoitettu ampuma-ase ja mainitun lain 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin, käsiraudat, enintään 70 senttimetriä pitkä patukka ja teleskooppipatukka.

Ampuma-asetta saa kantaa vain henkivartija- tai arvokuljetustehtävissä sekä huomattavan yleisen edun kannalta merkittävän vartioimisalueen vartioinnissa, jos tehtävän suorittaminen olosuhteiden johdosta sitä välttämättä edellyttää.

Jos koiran pitäminen vartioimistehtävässä on tarpeen, vartija saa pitää tehtävissä mukanaan koiraa, joka on hänen ohjauksessaan hyväksytysti suorittanut Poliisiammattikorkeakoulun asettamat vaatimukset täyttävän tottelevaisuustarkastuksen.”

2.7 Järjestyksenvalvojaa koskeva lainsäädäntö

Järjestyksenvalvojaa koskeva lainsäädäntö löytyy LYTP 21.8.2015/1085 kolmannesta luvusta:

LYTP 3:25§ Järjestyksenvalvojan tehtävät ja toimialue

”Järjestyksenvalvojan tehtävänä on suorittaa järjestyksenvalvontatehtävää 26 tai 28 §:ssä tarkoitetulla toimialueella.

Järjestyksenvalvojan on noudatettava poliisin sekä pelastus- ja muiden viranomaisten toimivaltansa rajoissa antamia käskyjä ja määräyksiä.

Järjestyksenvalvojaksi saadaan asettaa vain henkilö, jolla on poliisin myöntämä voimassa oleva hyväksyminen järjestyksenvalvojaksi.

26§:ssä tarkoitetut toimialueet ovat: Yleinen kokous tai yleisötilaisuus, yksityistilaisuus, leirintäalue, matkustajien kuljettamista suorittavalle alukselle, majoitus-, ja ravitsemisliikkeeseen sekä yliopistoon ja ammattikorkeakouluun. Näiden lisäksi edellä mainittujen välittömät läheisyydet sekä näihin paikkoihin johtavat tiealueet.

28§:ssä tarkoitetut alueet ovat: Terveystoimipisteet, ja sosiaalihuollon toimipisteet koulukoteja tai lastensuojelulaitoksia lukuun ottamatta, Kelan toimipisteet, työ-, ja elinkeinotoimistot, kauppakeskukset, liikenneasemat, satamat, lentopaikat, joukkoliikenteen kulkuneuvot sekä vastaanotto-, ja järjestelykeskukset. 28§:n tarkoituksena on järjestyksenvalvojan asettaminen nimenomaan poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi.”

LYTP 3:41§ pääsyn estäminen

Oman kokemuksen mukaan pääsyn estäminen, johtaa monesti tilanteeseen, jossa poliisi joudutaan pyytämään paikalle, koska henkilö ei pääsyn estämisen jälkeen suostu poistumaan paikalta.

”Järjestyksenvalvojalla on oikeus estää pääsy toimialueelleen henkilöltä:

1) jonka päihtymyksen, käyttäytymisen, aikaisemman käyttäytymisen tai varustautumisen perusteella on syytä epäillä vaarantavan siellä järjestystä tai turvallisuutta;

2) joka ei täytä pääsyn edellytykseksi asetettua ikärajavaatimusta tai muita ehtoja, jotka laissa tai sen nojalla annetuissa määräyksissä on asetettu järjestyksenvalvojan toimialueelle pääsemiseksi tai jotka tilaisuuden järjestäjä tai alueen haltija on asettanut sinne pääsemiselle; tai

3) jonka on syytä epäillä pitävän hallussaan esineitä tai aineita, joiden hallussapito siellä on lain taikka tilaisuuden järjestäjän tai poliisin asettamien ehtojen mukaan kielletty.

Edellä 26 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun paikkaan asetetulla tai 28 §:ssä tarkoitetulla järjestyksenvalvojalla ei ole oikeutta pääsyn estämiseen.”

LYTP 3:42§ Henkilön poistaminen ja kiinniottaminen

Kiinniotetun luovuttaminen poliisille on haastattelutulosten sekä omien kokemusteni mukaan yleisin tilanne, jossa järjestyksenvalvoja kohtaa poliisin.

”Järjestyksenvalvojalla on oikeus poistaa toimialueeltaan henkilö, joka:

- 1) päihtyneenä häiritsee järjestystä tai muita henkilöitä;*
- 2) vaarantaa turvallisuutta;*
- 3) uhkaavasti esiintyen, meluamalla, väkivaltaisuuella taikka muulla käyttäytymisellään häiritsee järjestystä; tai*
- 4) oleskelee alueen yleisöltä suljetussa osassa ilmeisen oikeudettomasti.*

Jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide eikä häiriötä tai vaaraa voida muutoin poistaa, järjestyksenvalvojalla on oikeus ottaa henkilö kiinni, jos kiinniottaminen on välttämätöntä muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran torjumiseksi. Kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisin haltuun. Järjestyksenvalvojalla ei kuitenkaan ole oikeutta henkilön kiinniottamiseen yleisessä kokouksessa.”

LYTP 3: 46§ Turvallisuustarkastus

Järjestyksenvalvojat voivat tämän pykälän perusteella tarkastaa toimialueelleen pyrkivät henkilöt esimerkiksi konserteissa. Tällaisessa tarkastuksessa löydetyt kielletyt esineet ja aineet on luovutettava poliisille LYTP 3:47§ mukaisesti.

”Järjestyksenvalvojalla on oikeus metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa toimialueelleen pyrkivä tai siellä oleva henkilö sen varmistamiseksi, ettei hänellä ole yllään tai mukanaan sellaisia esineitä tai aineita, joilla voitaisiin aiheuttaa vaaraa järjestykselle tai turvallisuudelle taikka joiden hallussapito toimialueella on kielletty lain tai sen nojalla annetun määräyksen mukaan. Tilaisuuden järjestäjän tai poliisin kokoontumislain 23 §:n 4 momentin mukaan antaman määräyksen nojalla tai jos muutoin on perusteltua aihetta epäillä, että henkilöllä on hallussaan tällaisia esineitä tai aineita, saadaan henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat tarkastaa myös muulla sopivalla tavalla.

Järjestyksenvalvojalla on 42 §:n 2 momentissa tai 45 §:ssä tarkoitetun kiinnioton yhteydessä oikeus tarkastaa kiinniotettu sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla tämä voi vaarantaa säilöäpidon taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille.

Edellä 26 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun paikkaan asetetulla tai 28 §:ssä tarkoitettulla järjestyksenvalvojalla ei ole oikeutta tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettuun tarkastukseen.”

LYTP 3:48§ Voimakeinojen käyttö

Voimakeinojen käyttö liittyy usein kiinteästi kiinniottoon oman kokemuksen mukaan.

”Jos henkilö koettaa vastarintaa tekemällä välttää pääsyn estämisen, paikalta poistamisen, kiinniottamisen, 46 §:ssä tarkoitettun tarkastuksen tai 47 §:ssä tarkoitettun poisottamisen taikka pakenee kiinniottamista, järjestyksenvalvojalla on oikeus käyttää sellaisia henkilön pääsyn estämiseksi, paikalta poistamiseksi tai kiinniottamiseksi taikka tarkastuksen suorittamiseksi tai esineen ja aineen poisottamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina, kun otetaan huomioon henkilön käyttäytyminen, tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus ja muut olosuhteet.

Vastuuvapausperusteesta ja rangaistusvastuun lievennyksestä voimakeinojen käytön liioittelussa säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.”

LYTP 3:49§ Voimankäyttövälineet

”Järjestyksenvalvojalle sallitut voimankäyttövälineet ovat ampuma-aselain 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin sekä käsiraudat ja enintään 70 senttimetriä pitkä patukka. Turvallisuusalan elinkeinohuvan haltijan palveluksessa olevalla järjestyksenvalvojalla voi olla lisäksi teleskooppipatukka.

Voimankäyttövälineitä saa kantaa ainoastaan järjestyksenvalvoja, joka on saanut voimankäyttövälineiden käyttäjäkoulutuksen. Järjestyksenvalvoja ei saa kantaa järjestyksenvalvontatehtävässä voimankäyttövälinettä tarpeettomasti. Edellä 37 §:ssä tarkoitettu tilapäinen järjestyksenvalvoja ei saa kantaa tehtävässään voimankäyttövälineitä.

Järjestyksenvalvojatoimintaa harjoittavan turvallisuusalan elinkeinohuvan haltijan, jonka palveluksessa olevat järjestyksenvalvojat kantavat järjestyksenvalvontatehtävissä voimankäyttövälineitä, on järjestettävä vähintään kerran vuodessa järjestyksenvalvojilleen voimankäyttövälineiden kertauskoulutus tai valvottava, että järjestyksenvalvoja muutoin suorittaa kertauskoulutuksen. Turvallisuusalan elinkeinohuvan haltijan palveluksessa oleva järjestyksenvalvoja saa kantaa ja käyttää voimankäyttövälineitä ainoastaan silloin, jos hän on suorittanut voimankäyttövälineiden kertauskoulutuksen.”

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Mitä kvalitatiivinen tutkimus on ja miten se eroaa, kvantitatiivisestä tutkimuksesta

Kvalitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan laadullista tutkimusta, jonka avulla pyritään tekemään havaintoja ilman tilastollisia menetelmiä tai muitakaan määrällisiä keinoja. (Strauss & Corbin, 1990, viitattu teoksessa Kananen 2008, 24)

Laadullisessa tutkimuksessa pääasialliset kohteet ovat prosesseja ja siinä ollaan kiinnostuneita ihmisten reaali maailman kokemuksista ja näkemyksistä. Tarkoituksena on ilmiön kuvaaminen, syvälinen ymmärtäminen ja mielekkään tulkinnan antaminen. Tutkimuksessa analyysi on koko tutkimusprosessin ajan mukana toiminnassa ja se ohjaa tutkimusprosessia ja tiedonkeruuta. Tähän näkökulmaan nojaten, olisi väärä lähestymistapa kerätä ensin koko aineisto ja vasta sen jälkeen alkaa analysoimaan aineistoa.

Kvalitatiivisen tutkimuksen perustana ovat tulkinta ja toimijan näkökulman ymmärtäminen, kun kvantitatiivisessa menetelmässä keskitytään yleistämiseen, ennustettavuuteen sekä syy-seuraus-suhteisiin. Kvalitatiivinen tutkimus päättyy teorioihin ja hypoteeseihin, joista kvantitatiivinen tutkimus taas alkaa. Tutkijan rooli kvalitatiivisessa tutkimuksessa on olla mukana ymmärtäjänä ja osallistujana, kun taas kvantitatiivisessa menetelmässä tutkija on objektiivinen ja puolueeton.

Kvalitatiivisen tutkimuksen oletuksena on muuttujien oleminen monimutkaisina, toisiinsa kytkeytyvinä ja vaikeasti mitattavina. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa muuttujat taas voidaan laskea, määrittellä ja mitata. Tiedon luonne on kvalitatiivisessa tutkimuksessa subjektiivista ja kvantitatiivisessa tutkimuksessa objektiivista. Laadullisen tutkimuksen luonne on tutkia yksittäistä tapausta ja määrällisen tutkimuksen luonne taas on tutkia tapausten joukkoa. (Kananen 2008 24-27)

3.2 Kvalitatiivisen tutkimuksen valinta omaksi tutkimusmenetelmäkseeni

Halusin toteuttaa työni siten, että siinä olisi liikkumavaraa prosessin edetessä. Olin löytänyt ilmiön, josta halusin lisää tietoa laadullisen tutkimuksen avulla. Halusin käyttää työssäni laadullista tutkimusta määrällisen sijaan, jotta pääsin pureutumaan tutkittavaan ilmiöön mahdollisimman syvään. Koin, että pääsisin parhaaseen tulokseen haastattelemalla henkilöitä kasvotusten. Laadullinen tutkimus mahdollisti liikkumavaran haastatteluisissa, koska kysymyksiä oli mahdollista muokata ja tarkentaa vielä haastattelun edetessä.

3.3 Tutkimusongelma, aiheen rajaaminen ja tutkimuskysymykset

Tutkimusongelma voidaan ymmärtää tutkimuksen eräänlaiseksi missioksi. Eräs käyttökelpoinen keino ratkaista tutkimusongelma on kääntää ongelma tutkimuskysymyksiksi, joita voi olla yksi tai useampi. (Kvali, Kananen 2008, 148)

Rajasin työni koskemaan oman kokemukseni mukaan toimijoita, jotka ovat yleensä toiminnassa toistensa kanssa. Tämä tarkoittaa poliisin osalta kentällä työskenteleviä poliiseja. Yksityisen puolen osalta tämä tarkoittaa vartijoita ja järjestyksenvalvojia, jotka toimivat ravintoloissa, kauppakeskuksissa tai julkisessa liikenteessä. En käsittele työssäni lainkaan turvasuojaustoimintaa, joka myös kuuluu yksityisen turvallisuusalan toimijoihin. En kokenut näiden tekijöiden olevan usein toiminnassa poliisin kanssa, etenkin kenttäpoliisien.

Halusin työssäni löytää vastauksia siihen, onko yksityisen puolen ja poliisin välillä enemmän vastakkainasettelua kuin yhteistyötä ja millaisia mielipiteitä kummatkin omaavat toisistaan.

Halusin löytää työssäni seuraaviin kysymyksiin vastauksia:

- Mitä poliisit, vartijat ja järjestyksenvalvojat ovat tehneet ennen nykyistä työtään?
- Mitä turvallisuusalan eri toimijat ajattelevat toisistaan ja miksi?
- Kuinka paljon turvallisuusalan eri toimijat tietävät toistensa oikeuksista ja velvollisuuksista?
- Miten hyvin poliisi tuntee yksityisen turvallisuusalan koulutuksen ja miten hyvin vartijat ja järjestyksenvalvojat tuntevat poliisin koulutuksen?
- Mitä ongelmia tai haasteita poliisilla on ollut toimiessaan vartijoiden ja järjestyksenvalvojien kanssa?
- Mitä ongelmia tai haasteita vartijoilla ja järjestyksenvalvojilla on ollut toimiessaan poliisin kanssa?

3.4 Teemahaastattelu

Haastattelun tavoite on selvittää, mitä jollakulla on mielessään. Haastattelu on tutkijan aloitteesta tapahtuvaa ja hänen johdattalemaansa keskustelua. Haastattelun idea on yksinkertainen: Halutessamme tietää jotain ihmisestä, hänen ajatuksistaan ja motiiveistaan, kysymme sitä häneltä suoraan. Nykypäivänä perinteisestä kysymys-vastaus-haastattelusta on siirrytty enemmän keskustelunomaisempaan haastattelutyyppiin. Haastattelussa on kysymys vuorovaikutuksesta, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa. Haastatteluun vaikuttavat normaalit sosiaaliset, fyysiset sekä kommunikaatioon liittyvät seikat.

Tutkimukseen sopivaksi haastattelumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu. Teemahaastattelussa on olennaista se, että haastattelun aihepiirit on etukäteen määritetty. Menetelmästä puuttuu strukturoidulle haastattelulle ominainen kysymysten tarkka järjestys

ja muoto. Haastattelijan tehtävänä on varmistaa, että kaikki ennalta määrätyt teema-alueet käydään läpi haastateltavan kanssa, mutta niiden järjestys ja laajuus voivat vaihdella. (Eskola & Suoranta, 1998, 85-86)

Teemahaastattelussa ei edetä tarkkojen kysymysten avulla vaan hieman väljemmin ennalta suunniteltujen teemojen kautta. Teemahaastattelu on kuitenkin enemmän strukturoitu kuin avoin haastattelu. Teemahaastattelua tehdessä on tärkeää huomioida ihmisten tekimiä tulkintoja ja siinä pyritään antamaan haastateltavalle mahdollisuus keskustella vapaasti, vaikka teemat ovatkin ennalta määriteltyjä. Kyseessä on keskustelun kaltainen tilanne, jonka aikana edetään edeltä suunniteltuja teemoja käyttäen. Eri teemoja voidaan käydä haastateltavien kanssa läpi erilaisilla laajuuksilla aina tilanteen mukaan. Haastattelijalla on hyvä olla mukana pienet muistiinpanot, jotta hän voi varmistua, että keskustelu pysyy oikeassa teemassa. Tarkoituksena ei ole kysyä spesifejä tarkkaan rajattuja kysymyksiä vaan keskustella mahdollisimman laajasti ja avoimesti aina teemaan liittyen. Teemahaastattelu onkin hyvä haastattelun muoto, kun halutaan saada informaatiota asioista ja ilmiöistä, jotka ovat vähemmän tunnettuja.

Yhtenä edellytyksenä teemahaastattelun onnistumiselle on haastattelijan huolellinen perehtyminen aihepiiriin sekä haastateltavien tilanteen tunteminen. Kun otetaan edellä mainitut asiat huomioon, saadaan haastattelu kohdennettua tiettyihin teemoihin. Teemahaastattelussa käsiteltävät teemat muodostuvat tutkittavan aiheen pohjalta.

Teemahaastattelussa haastateltavien valintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Haastateltavien tulee olla sellaisia henkilöitä, joilta oman arvion mukaan on mahdollista saada mahdollisimman hyvin aiheeseen liittyvää tietoa.

Teemahaastattelun tekemisen jälkeen, haastatteluja on helppo lähteä analysoimaan teemoittain. Teemahaastattelua ei tarvitse kuitenkaan analysoida millään tietyllä ennalta määritellyllä tavalla, vaikka teemoittelu ja tyypittely ovat tavallisesti jatkumo teemahaastattelulle. (https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html)

3.5 Haastateltavien valinta

Alun perin tarkoitukseni oli haastatella kahta poliisia sekä yhtä vartijaa ja järjestyksenvalvojaa. Haastateltavien määrä vaikutti kuitenkin tuottavan liian pienen määrän tietoa, joten päädyin haastattelemaan kahta henkilöä kustakin ryhmästä.

Tutkittavien eli informanttien olisi tiedettävä ilmiöstä mahdollisimman paljon eli heidän olisi edustettava oleellisia havaintoyksiköjä ilmiön kannalta. Tavoitteena on valita ne henkilöt, joilla on eniten tietoa tutkittavasta ilmiöstä. (Kvali, Kananen, 2008)

Jokainen haastatteleman henkilö vastasi hyvin informantin kuvausta eli häneltä löytyi tietoa tutkimastani ilmiöstä ja oletin häneltä saamani tiedon vastaavan asettamiini tutkimuskysymyksiin.

3.6 Haastattelun toteutus

Toteutin tietojen keräämisen tutkimustani varten haastattelututkimuksena. Aluksi suunnittelin haastattelussa käytettävät kysymykset määrittelemieni tutkimuskysymysten pohjalta. Kysymysten määrä tarkentui lopulta 15 kysymykseen.

Otin yhteyttä haastateltaviksi kaavailemiini henkilöihin ja kerroin tutkimuksesta, jota olin tekemässä. Kerroin, että haastattelut toteutettaisiin anonymisti ja ne nauhoitettaisiin. Anonyymi haastattelu mahdollistaa sen, että haastateltavat uskaltavat sanoa asiat niin kuin he oikeasti asiat kokevat.

Sain sovittua erilliset päivät kahden poliisin, kahden vartijan ja kahden järjestyksenvalvojan haastatteluihin. Lähetin haastattelukysymykset etukäteen haastateltaville, jolloin haastateltavilla oli mahdollisuus tutustua kysymyksiin jo ennen haastattelua.

Suoritin kaikki haastattelut yksilöhaastatteluina. Haastattelussa kirjoitin luonnosversion tietokoneella haastattelun edetessä, mutta nauhoitin myös äänitallenteet haastatteluista.

Tallensin haastattelujen äänitteet puhelimeeni, josta poistin nauhoitteet saatuaani ne purettua eli litteroitua kirjalliseen versioon.

3.7 Aineiston litterointi ja tarkka lukeminen

Purin haastatteluista kertyneet tallenteet eli litteroin ne paperille tekstiksi. Litteroinnin jälkeen perehdyin huolella kertyneeseen materiaaliin, jonka jälkeen aloitin materiaalin analysoinnin.

3.8 Teemoittelu

Aineistosta voi nostaa esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja. Tämä mahdollistaa sen, että voidaan vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä sekä ilmenemistä aineistossa. Aineistosta pystytään poimimaan sen sisältämiä keskeisiä aiheita ja siten esittää se kokoelmana erilaisia kysymysasetteluja. Ensin tekstimassasta tulee pyrkiä löytämään ja sen jälkeen erottamaan olennaiset aiheet tutkimusongelman kannalta. Onnistuakseen, teemoittelu vaatii teorian ja empirian vuorovaikutusta, joka näkyy tutkimustekstissä niiden lomittumisena toisiinsa.

Teemoittelu on suositeltava analyysitapa, kun kyseessä on jonkin käytännöllisen ongelman ratkaiseminen. Tarinoista voi tällöin helposti poimia olennaista tietoa tutkimusongelman kannalta. Tekstistä saadaan teemoittelun avulla esille kokoelma erilaisia vastauksia esitettyihin kysymyksiin. (Eskola & Suoranta 2003, 174-175,179)

Litteroinnin jälkeen haastattelut on analysoitu kysymys kerrallaan ja tämän jälkeen teemoiteltu. Haastateltavien vastaukset ovat eri teemoissa peräkkäin. Kunkin teeman alussa on kerrottu esitetyistä kysymyksistä, jonka jälkeen ovat vastaukset, suorat lainaukset haastateltavilta sekä analyysia haastatteluista.

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Käytän tutkimuksen tuloksissa seuraavia termejä:

Poliiseista termejä P1 ja P2

Vartijoista termejä V1 ja V2

Järjestyksenvalvojista termejä J1 ja J2.

4.1 Vartijoiden haastattelut

Vartijat esiintyvät työssä anonyymeinä. Heistä käytetään haastattelussa termejä V1 ja V2. Tekstissä on lukemisen helpottamiseksi käytetty kursivointia, kun kyseessä ovat olleet suorat lainaukset vartijoiden kertomasta.

Työhistoria, opiskelu ja nykyinen työ

Molemmilta vartijoilta kysyttiin, minkälaista työtä he ovat tehneet ja mitä ovat opiskelleet ennen nykyistä ammattiaan. Tämän lisäksi vartijoilta kysyttiin nykyisestä työstään.

V1 oli työskennellyt yksityisellä turvallisuusalalla kaksi ja puoli vuotta useissa eri kohteissa. Näitä kohteita olivat Sosiaali- ja terveystieteiden ala, kauppakeskukset, festivaalit sekä ravintolat. Haastattelun aikaan v1:n päätyöskentelykohteena oli sairaala.

V1:llä oli neljä eri ammattitutkintoa, joista viimeisin oli vartijan ammattitutkinto. V1 kertoi seuraavasti: ”Halusin nopeasti tai itsenäisesti opiskeltavan alan eli kyseeseen tuli yksityinen turvallisuusala. Kyseinen ala sen takia, että on mahdollisuus ylittää, jolla kompensoida palkkaa.”

V2 oli työskennellyt yksityisellä turvallisuusalalla viisi vuotta. Myös V2 oli työskennellyt kauppakeskuksessa ja sotekohteissa ja oli haastattelun aikaan töissä sairaalassa. V2 oli opiskellut turvallisuusvalvojan perustutkinnon ja sitä ennen työskennellyt sairaalassa lähettinä ja puhelinvastaajana. Toisella vartijoista (V1) oli puolet lyhempi työhistoria vartijana kuin toisella (v2), mutta erilaisia työskentelykohteita oli molemmille kertynyt paljon. V1 oli ehtinyt opiskella laajalti eri aloja ennen päättymistään turvallisuusalalle, mutta V2:llä ei ollut ehtinyt kertyä paljoa työhistoriaa muista töistä.

Poliisin kanssa kohtaamisten määrä ja syyt

Vartijoilta kysyttiin kuinka usein he ovat työssään kohdanneet poliiseja ja mitkä ovat olleet syitä näihin kohtaamisiin.

V1 kertoi kohdanneensa poliiseja työssään hyvin usein, kauppakeskuksessa työskennellessään noin joka toinen päivä. Sotekohteissa työskennellessään poliisi kävi paikalla useita kertoja viikossa. V2:n mukaan kohtaaminen tapahtui useimmiten, kun henkilö oli otettu kiinni tai henkilöltä löytyi laiton aine. Syitä olivat myös henkilöiden

poistot, tappelut sekä omien oikeuksien loppuminen, jolloin poliisi jouduttiin kutsumaan paikalle.

V2 Kertoi myös kohdanneensa poliiseja suunnilleen, joka toinen päivä. Kohtaaminen oli tapahtunut samoissa merkeissä, kuin V1:n kanssa. Lisäksi V2 kertoi asioineensa silloin tällöin poliisin tutkijoiden kanssa, jotka hakivat esimerkiksi kuvatallenteita vartijan hallusta.

Molemmat vartijat kertoivat kohtaavansa poliiseja työssään usein ja syinä olivat useimmiten kiinniotettujen luovuttaminen poliisin haltuun ja tallenteiden luovuttaminen poliisille.

Mielikuva poliisista ja poliisin koulutuksesta

Vartijoilta kysyttiin millainen mielikuva heillä on poliisista ylipäätään ja mitä he tietävät poliisin koulutuksesta.

V1 kertoi omaavansa hyvin vaihtelevan mielikuvan poliiseista. V1 kertoi seuraavaa:

”Kaikissa ammateissa on tekijöitä, jotka tekevät työnsä hyvin. Ne panostaa työhönsä ja yrittää olla siinä mahdollisimman hyviä. Sitten on niitä, jotka tekee työtä selkeästi rahan takia. Eivät mieti välttämättä tilannetta kuin omalta kannaltaan.

Tuntuu ikävältä, kun poliisi tuo sairaalalle henkilön, joka on sekaisin. Kyseessä voi olla mielenterveysongelmat tai päihteet. Tuodaan aggressiivisen käytöksen vuoksi raudoitettuna ja sitten poliisi vain jättää henkilön vartijan haltuun ja poistuu paikalta. Näissä tilanteissa poliisi ei ymmärrä, että vartijalla ei ole se korkein sananvalta tai voimankäyttöoikeus, kun kyse on potilaasta. Lääkäri on se, joka päättää potilaista ja vartija on paikalla turvaamassa hoitotyötä. Poliisilla tuntuu olevan aina liian kiire lähteä.

Jos tuodaan poliisiin kiinniottamia henkilöitä esimerkiksi rattijuopot tai vankilasta tuodut vangit niin poliisi saattaa vaan jättää henkilön vartijalle, vaikka vartijalla on jo paljon muita töitä valmiiksi. Vartijalla saattaa olla useita potilasvalvontoja, määräaikaiset kierrokset ja velvollisuus reagoida hälytyksiin. Poliisi ei sais vain sysätä vastuuta henkilöstä vartijalle, joka on vähemmän koulutusta saanut henkilö. Poliisille ei voi oikein sanoa, ettei nyt ehdi. Olis parempi saada lisää tietoa henkilöistä, joita sairaalalle tuodaan. Poliisilta kaivattaisiin lisää taustatietoa, jotta vartijoiden olisi helpompi toimia. Siinä on iso ero vartijan toiminnan kannalta, jos vartija tietäisi millaisen henkilön kanssa toimii.

Arkailleeko poliisi käyttää oikeuksiaan joissain tilanteissa, kun tilannetta, jonka vartijan on oletettu hoitavan yksin, kutsutaan paikalle hoitamaan poliisi, joka kutsuu vielä lisää partioita? Tää tuntuu hurjan isolta erolta siihen, miten poliisin olettaisi toimivan.

Kaivattaisiin enemmän tällaisia vanhoja isoja äijiä niin sanottuja Reinikaispoliiseja. Poliisikoulusta tulee nykyään paljon väkeä, joihin oon vartijana törmännyt. Nykyään kouluun on hyväksytty lyhyempiä, pienempikokoisia ja enemmän tällaisia asiakaspalveluihmisiä. Olen nykyään huomannut, että pienempiinkin asioihin tullaan usealla partiolla.

Poliisin olisi hyvä pystyä erittelemään vartijoita kokemuksen ja koulutuksen mukaan eli silloin poliisi käsittäisi paremmin minkälaisen henkilön kanssa on tekemisissä. Poliisi esimerkiksi tietäisi tietyn kohteen kohdalla, että sinne vaaditaan hyvä koulutus ja kokemus, ennen kuin sinne on päässyt työskentelemään. Poliisi ei ota huomioon tarpeeksi vartijan näkökulmaa.”

V1 kertoi, ettei hänellä ole tarkkaa kuvaa poliisin koulutuksesta ja on siinä asiassa tuttujen kertomien ja lehdistön tietojen varassa. V1:n mukaan koulutus kulminoituu ajatukseen, että toinen osaa kirjoittaa ja toinen lukea.

V1 kertoi: *”Kouluun on sisäänpääsytestit ja muut. Koulutuksen sisältö on aika tuntematon. Ilmeisesti paljon kirjallista ja lakipuolta, koska poliisin tulee tuntea valvomansa lait. Kuvittelisin, ettei koulutuksessa voi olla liikaa voimankäyttöä”*. V1 totesi lopuksi: *”yksityisellä puolella voimankäyttövälineiden käyttöä on demonisoitu suuresti, en tiedä onko näin poliisin puolella”*.

V1 kertoi, ettei poliisin koulutus ole välttämättä riittävää ja siitä tuntuu puuttuvan voimankäyttöä ja tilanteisiin puuttumisen harjoittelua.

V2 kertoi hänellä olevan hyvä mielikuva poliiseista. Poliisit tekevät V2:n mukaan rankkaa, monipuolista ja epäsäännöllistä työtä ja jaksavat silti olla hyvällä tuulella. V2: *”kyllä se vaatii, että poliiseilla on tahtoa siihen hommaan. Hatunnoston arvoista suorittamista”*.

V2 kertoi tietävänsä poliisien pääsykokeiden olevan tiukat ja monipuolisen koulutuksen olevan vaativaa. V2: *”Poliisit on moniosaajia, joista jokaiselle koulutetaan paljon. Meillähän on Suomessa tosi hyvä poliisi. Hyvät varusteet, hyvä auktoriteetti ja oma vaikutusvalta. Ja mitä se on verrattuna ulkomailla näkemiini poliiseihin, niin onhan Suomen poliisilla huomattavasti paremmat välineet kenttätööhön. Poliisit on Suomessa silleen huomattavasti vaikutusvaltaisemman oloisia. Suomalaisella poliisilla on sellainen omanlainen vaikutusvalta ja ne tunnistetaan helposti väkijoukosta. Eikä Suomessa poliisi oo sellanen kauluspaita päällä liikkuva, joka hukkuu helposti väkijoukkoon”*

V1:n ja V2:n mielikuvat poliisista vaihtelivat huomattavasti. V1:llä vaikutti muodostuneen pääsääntöisesti negatiivinen kuva poliisista ja tämä johtui negatiiviseksi koettujen kohtaamisten lukumäärästä. V1 kritisoi poliisin toimintatapoja, poliisin tapaa jakaa tietoa sekä uusia poliiseja ylipäätään. V1 arvioi myös poliisin koulutuksen olevan puutteellista voimankäytön sekä tilanteisiin puuttumisen harjoittelun osalta. V2:n mielikuva poliisista taas oli hyvinkin positiivinen. V2 arvosti poliisien tekemää työtä ja kehui poliisien nykyistä koulutusta. V2:lla oli muodostunut useiden positiivisten kohtaamisten myötä hyvä käsitys poliisista. V2 omasi tietoa myös poliiseista ulkomailla ja verratessaan näitä Suomalaiseen poliisiin oli ero selkeä ja Suomen poliisi oli monessa suhteessa parempi.

Erityisen positiiviset ja negatiiviset kokemukset poliisista

Vartijoita pyydettiin kertomaan jokin erityisesti mielenjäänyt positiivinen sekä negatiivinen poliisiin liittyvä kokemus.

V1 kertoi positiivisesta kokemuksestaan poliisin kanssa seuraavasti: *”Kauppaan tuli mies, joka varoasti lähtiessään asiakkaan polkupyörän. En ehtinyt miehen perään vaan tarkastin tilanteen jälkikäteen nauhalta. Sitten ohjeistin asiakasta tekemään rikosilmoituksen. Työvuoron lopuksi sama mies tuli uudelleen kauppaan. Tunnistin miehen lippiksen perusteella. Oikeudet ei riittäneet lain mukaan kiinniottoon, mutta sain miehen puhuttamalla koppiin. Soitin poliisille, jotka tulivat paikalle ja selitin tilanteen. Kerroin ettei mies ole kiinniotettuna. Poliisi kiitteli ja kehui toimintaa, vaikka toiminta olikin harmaalla alueella. Varas saatiin kiinni ja poliisi ymmärsi hyvin mun tekemän ratkaisun. Maalaisjärki voitti tilanteessa. Jäi tunne, että tein oikein ja jäi hyvä fiilis. Suoraa virkatietä mentäessä hommassa olisi mennyt pitkään. Esimerkiksi tallenteiden luovuttaminen voi olla pitkä prosessi.”*

V1 kertoi seuraavanlaisen negatiivisen kokemuksen: *”Olin ottamassa näpistyksestä epäiltyä liivijengiläistä kiinni. Olin siinä tilanteessa yksin ja mies oli toisen narkkarikaverinsa kanssa. Päätin soittaa poliisit paikalle ja poliisit tuli siihen kiinnioton yhteydessä. Se liivijengiläinen uhkaili ja haukkui mua myös poliisin läsnä ollessa ja poliisi ei reagoinut asiaan millään tavalla. Se uhkaili minua ja perhettäni kovaan ääneen väkivallalla kaikkien asiakkaiden kuullen. Se tuntui erittäin nöyryyttävältä. Vasta sitten kiinniottotilassa poliisi puuttui tilanteeseen mitenkään ja sanoi sille miehelle, että olehan nyt hiljaa. Mua pelotti useita viikkoja tän jälkeen, että tuleeko se mies toteuttamaan uhkauksiaan. Tuli sellanen arvoton olo ja se söi kyllä luottamusta poliisia kohtaan. Poliisi ei kohdellut mua millään tavoin niin, että oltais samalla puolella.”*

V2 kertoi negatiivisesta kokemuksesta: *”Periaatteessa tämmönen vähän negatiivisempi on eli yks päivä, kun luovutettiin kiinniottettua poliisille, siinä ei ollut edes käytetty voimakeinoja, se oli ihan tämmönen yhteistyönhaluinen poka. Niin heti poliisin ekojen sanojen joukossa oli, joo että mä voisin katsoa nää sun vartijakortit tässä.”* V2 oli sitä mieltä, että on hyvä, että poliisi tarkastaa kortteja, mutta ajoitus voisi olla parempi. Kyseisessä tilanteessa ajoitus vaan oli todella huono. V2 kertoi, ettei mitään erityisen negatiivista kokemusta tule mieleen. Kaikki asiointi poliisin kanssa on sujunut hyvin. Jos poliisi on esimerkiksi huomannut, että jostain paperista puuttuu jotain, niin asia on yhdessä tarkastettu. Poliisit ovat olleet helposti lähestyttäviä ja heidän kanssaan on pystynyt hyvin asioimaan.

Molemmilla vartijoilla löytyi positiivisia ja negatiivisia kokemuksia poliisin kanssa toimimisesta. V1 osasi kertoa selkeät kaksi esimerkkiä hänen mukaansa molemmista ääripäistä. Toinen kokemuksesta oli jättänyt hyvän mielen pitkäksi aikaa ja toinen taas oli oleellisesti murentanut luottamusta poliisiin. V2:n negatiivinen kokemus, oli hänen mukaansa melko vähäinen ja V2 olikin sitä mieltä, että positiivisia kokemuksia on kertynyt huomattavasti enemmän.

Poliisin oikeuksien ja velvollisuuksien tunteminen, näkemys poliisin laintuntemuksesta ja osaamisesta sekä näiden kehittäminen

Vartijoilta kysyttiin heidän tietoaan poliisin oikeuksista ja velvollisuuksista. Vartijoita pyydettiin myös kertomaan oma näkemyksensä poliisin laintuntemuksesta sekä osaamisen tasosta. Vartijoilta kysyttiin myös kehitysehdotuksia edellä mainittuihin.

V1 kertoi, että yksityisen puolen koulutuksessa oli painotettu, ettei poliisia tule kyseenalaistaa vaan poliisin sana on laki. V1:n omassa koulutuksessa oli käyty läpi poliisin oikeuksia ja velvollisuuksia, mutta v1 sanoi pitäneensä huolta vain omasta tontistaan ja kertoi kutsuneensa poliisin paikalle omien oikeuksien loppuessa.

V1 kertoi poliisin laintuntemuksen vaihtelevan selkeästi poliisin sisällä. Poliisin eri sektorit tuntevat paremmin itseään koskevat lainsäädäntönsä. Harvinaisemmat tehtävät jäävät hämäräksi. Näistä v1 mainitsee aseiden säilyttämiseen ja erityisen vaarallisiksi luokiteltuihin aseisiin liittyvän lainsäädännön. V1:n mukaan poliisilla on kiinnostuksen mukaan yksityiskohtaista laintuntemusta ja harva tietää niin sanotusta kaikesta kaiken.

V1 kehuu vanhan kansan poliiseja eli joilla on vähintään kymmenen vuotta työuraa takana. Heillä on hyvä kosketus työhön, tuntevat asiakkaat ja heillä on paljon tilanteita takana. V1:stä huolestutti niin sanottujen uusien poliisien voimankäyttövälineiden käyttö sekä ihmetytti se, että tilanteisiin tullaan aina monella partiolla. V1 sanoi uusien poliisien toimintavarmuuden olevan toisinaan hukassa.

Kehittämisehdotukseksi V1 kertoi yhteistyön lisäämisen yksityisen puolen kanssa sekä avoimuuden ja keskustelun lisäämisen. Poliisin tulisi jakaa tilanteissa enemmän tietoa, joka helpottaisi yksityisen puolen työtä ja ottaa yksityisen puolen asiat vakavammin. Poliisin tulisi myös ottaa huomioon, että henkilön käytös muuttuu riippuen siitä kenen kanssa asioi, poliisin vai vartijan.

V1 kertoi poliisilla olevan tällä hetkellä todella suuret oikeudet eikä niitä tulisi lisätä vaan käyttää nykyisiä paremmin hyödyksi sekä lisätä yhteistyötä.

V2 kertoi seuraavaa: *”Poliisilla on velvollisuus puuttua, että jos tulee joku tehtävä niin sinne on mentävä. Poliisilla tosi korkea kynnyks luopua jostain tehtävästä. Lähempänä nyt tulee mieleen, että jos on joku korkeanopeuksinen takaa-ajo jossain niin siinähan voi sitten vähentää vahinkoja, että jos on saanut rekkarin ylös niin mitä sitä suotta sitten jahtaamaan. Koittaa sitten jälkikäteen selvittää sitä. Paljon vastuutahan siinä tulee, et jos tulee joku väkivaltatilanne niin ei se poliisi voi lähteä sieltä karkuun. Poliisi on se joka sinne viime kädessä hoidetaan ja joka hoitaa sen homman pakettiin. Kyllähän poliisilla on huomattavasti laajemmat oikeudet kuin yksityisillä ja niillä ei ole toimialuetta rajoittamassa mitä saa tehdä.”*

V2 kertoi, että hänen näkemyksensä mukaan poliisi tuntee lain hyvin. Koulutuksessa on käyty lakia laajasti läpi ja poliisi tietää aina ensimmäisenä mitä uusiin lakeihin tulee. V2:lla ei ollut tullut vastaan tilannetta, jossa poliisi ei tietäisi rikkooko joku asia lakia vai ei.

V2 kertoi poliisilla olevan hyvä tilannetaju. Moni tulee poliisiksi yksityiseltä puolelta ja ymmärtää, että jos vartija on käyttänyt voimakeinoja niin niitä ei ole käytetty turhaan. Poliisin osaamisen taso on ollut V2:n mukaan hyvä, eikä hänelle ollut koskaan tullut

tunnetta, ettei poliisi osaisi hommiaan. V2 mainitsi, että koulutukseen pääsy on haastavaa ja koulutus vaativaa. Kentällä näkee paljon ja käytännön kokemus opettaa ne asiat, joita ei ole koulun penkillä oppinut.

Kehittämisehdotukseksi v2 mainitsi hankalien oikeustapausten läpikäymisen osana koulutusta. V2:n mukaan koulutuksessa tulisi myös painottaa tilanteiden yllätyksellisyyttä. Jälkikäteen tilanteita voidaan läpikäydä, vaikka kuinka pitkään, mutta itse tilanteessa voi olla vaan sekunteja aikaa.

V2 ”Poliisilla tulisi olla joku pohja siihen, että ymmärretään miten nopeasti jotkut tilanteet voivat tulla ja ottaa nämä huomioon. Näin maalaisjärjellä ajatellen.”

V2 kertoi, että hänen mielestään poliisin oikeuksia tulisi lisätä, jotta päästäisiin paremmin kiinni jo suunnitteluvaiheessa oleviin rikoksiin, eikä tarvitsisi odottaa, että jotakin sattuu. V2:n mukaan tästä ei aiheutuisi mitään tavalliselle kansalaiselle, mutta siten saataisiin rikoksenteelijät ja suunnittelijat ahtaammalle. V2 mainitsi, että jos poliisin oikeuksia lisättäisiin, se tulisi tehdä sen vuoksi, että kasvatettaisiin yhteisön turvallisuutta eikä kerättäisi verotuloja valtiolle. V2 mainitsee esimerkiksi veronkiertäjien kiinni ottamisen, joka on pois turvallisuudesta.

V1:n ja V2:n näkemykset poliisista erosivat melkoisesti. V1 kertoi, että hänen koulutuksessaan oli käyty läpi poliisin oikeuksia, mutta tietää lähinnä omat oikeutensa ja milloin poliisi on pyydetty paikalle. V1 oli havainnut suurta vaihtelua lain tuntemuksesta poliisin sisällä ja kertoi kaipaavansa niin sanottuja vanhan kansan poliiseja takaisin. V1 oli havainnut ongelmia poliisin voimakeinojen käytössä ja poliisin toimintavarmuudessa. V1 halusi kehittää poliisin ja yksityisen turvallisuusalan välistä yhteistyötä, keskustelua ja avoimuutta. V1 koki, että poliisin oikeudet olivat tällä hetkellä riittävän suuret, eikä niitä olisi tarvetta lisätä.

V2 kertoi tuntevansa jossain määrin poliisin oikeudet ja kertoi, että hänen kokemuksensa mukaan poliisin tuntee lain hyvin. V2 kertoi myös olevansa sitä mieltä, että poliisilla on usein hyvä tilannetaju eikä hänellä ollut tullut vastaan tilannetta, jossa poliisi ei olisi tuntenut lakia. V2 koki, että poliisikoulutuksessa tulisi painottaa enemmän tilanteiden yllätyksellisyyttä. V2 halusi myös lisätä poliisin oikeuksia, kunhan syynä olisi yhteisön turvallisuuden kasvattaminen.

Poliisin toiminnassa toistuvasti ärsyttävät asiat

Vartijoilta kysyttiin, löytyykö jotain toistuvasta ärsyttäviä asioita, jotka toistuvat poliisin toiminnassa.

V1 kertoi seuraavasti ”Kiire. Poliisi vaikuttaa aina olevan kiireinen eikä ehdi vaihtamaan kuulumisia. Mä käyn mielelläni vaihtamassa pari sanaa, jos vaan on aikaa. Mun mielestä pahinta mitä poliisi voi tehdä tällaisessa tilanteessa, on vain lähteä pois. Poliisi tuntuu tällä tavoin joskus alenvan omaa arvoa”.

V2 kertoi, että poliisi on instanssi, johon tukeutua, eikä se saisi olla niin erillään yksityisestä puolesta. V2 kertoi, että yksityisellä puolella kyllä tiedetään poliisin omaava

valta, eikä siitä tarvitse muistuttaa. V2 kertoi kansalaisten näkevän poliisin ja yksityisen puolen toimivan yhdessä, hyvässä ja pahassa. Poliisi voisi omalla toiminnallaan auttaa yksityisen puolen arvostusta. Vartijoita ei oteta tosissaan poliisin toimesta näiden kertoessa omia havaintojaan, ikään kuin yksityinen puoli vastaan poliisikoulu. Poliisin toimesta vähätellään vartijoiden tekemiä havaintoja.

V2 kertoi ärsytysten liittyvän sosiaalisen mediaan ”*No ainakin sosiaalisen median puolella on ollut tämmöstä, että poliisi on saanut kuvaa jostain rikoksesta ja sitten siitä kuvasta julkaistaan vaan osa. Esimerkiksi olikohan viime vuoden puolella Itäkeskuksen edustalla oli tapahtunut joku ryöstö tai pahoinpitely, joku tämmönen niin siitä oli vaan julkaistu kuva, jossa näkyy, että tyypillä on sininen huppari päällä ei mitään muuta. Siitä näkyy vaan hihaa, vähän rintakehää ja sit oltiin pyydetty, että tunnistaako kuvan henkilöä. Eihän siitä voi tunnistaa, kun ei näy yhtään kasvoja, ei hiuksia, ei yhtään mitään muuta vaatetta. Ja sit, siellä kommentoissa oli et saataisko me tää koko kuva, et helpottais vähän, niin se vastaus oli, että poliisilla on koko kuva, mutta toivotaan, että tän kuvan perusteella saadaan tekijä selville. Toi on niinku vähän sellanen, et se ei auta käytännössä yhtään mitään.*”

V2 kertoi esimerkkinä myös hiljattain Helsingissä olleesta puukotustapauksessa, jossa poliisi oli odotellut vuorokauden ennen kuin laittoi tekijän kuvan ja nimen julki, vaikka ne olivat olleet poliisin mukaa heti tiedossa. Poliisin etsimä henkilö sai näin etumatkaa. V2 piti myös outona, että poliisi oli tiedottanut, ettei henkilö ole vaarallinen, vaikka oli puukottanut useita ihmisiä.

V1:stä ärsytti poliisin toiminnassa jatkuva kiireen tuntu sekä se, että poliisi vaikuttaa olevan niin suuresti erillään yksityisestä puolesta vaikka monessa asiassa toimitaankin yhdessä. V2:n ärsytyksen aiheet liittyivät poliisin tiedottamiseen mediassa, jossa v2 koki poliisin pitävän tietoja liian pitkään itsellään ennen niiden julkistamista.

Poliisin työtehtävien siirtäminen yksityisen puolen hoidettavaksi

Vartijoilta kysyttiin mielipidettä poliisin nykyisten työtehtävien siirtämisestä yksityisen puolen vastuulle.

V1 kertoi olevansa sitä mieltä, että osa työtehtävistä voi olla jopa pakko siirtää. Näistä v1 mainitsee esimerkkinä juoppokuljetukset ja sakkojen kirjoittamiset yksinkertaisissa jutuissa. V1 mainitsee myös tietyissä kohteissa pysäköintisakkojen kirjoittamiset. V1:n mukaan poliisin ja yksityisen puolen tietojärjestelmiä tulisi yhtenäistää. Tällä säästettäisiin paljon aikaa ja poliisi voisi paremmin keskittyä omiin tehtäviinsä. V1:n mukaan poliisi tekee paljon siirtoajoja, jotka vartijat voisivat hoitaa.

V2 kertoi asiasta seuraavaa ”*Jotkut sellaset yksinkertaiset hommat voitaisiin hyvinkin siirtää. Mut se vaatis, että yksityisen puolen koulutusta muutettaisiin vaativammaksi ja, että yksityiselle puolelle olis vaikeampi päästä. Sillä tavoin saatais varmistettua, että hommat menee hyvin ja ettei tuu tällaisia mielivaltaisia tai epäselviä tilanteita, joita joudutaan jälkikäteen selvittämään.*”

V2:n mukaan olisi fiksua, että näpistelijöille voitaisiin kirjoittaa myymälässä sakko eli tämä ei suotta sitoisi poliisipartiota, joka tulisi paikalle tekemään sen. V2:n mukaan joissakin kohteissa pysäköintisakot voisi myös siirtää yksityiselle puolelle. V2 kertoi, että pienten hommien siirtämisen yksityiselle puolelle tietyissä kohteissa vapauttaisi poliisia kiireellisempiin ja tärkeämpiin tehtäviin.

V1:llä ja V2:lla oli yhtenevä näkemys siitä, että poliisin tehtäviä voitaisiin siirtää yksityiselle puolelle. Esiin nousivat putkakuljetukset, sakkojen kirjoittaminen näpistelijöille sekä pysäköintisakkojen kirjoittaminen. Syyksi siirtämiselle molemmat kertoivat poliisien resurssien vapauttamisen tärkeämpiin tehtäviin.

Yksityisen turvallisuusalan toisinaan huono maine poliisin keskuudessa

Vartijoilta kysyttiin, mistä voisi johtua yksityisen puolen toisinaan huono maine poliisin keskuudessa.

V1 kertoi seuraavasti ” *Se johtuu siitä, että koulutukset on olleet aika lyhyitä. Nythän ne on muuttuneet siten, että ne piteni pikkasen, ei paljon mutta pikkasen se peruskoulutus. Mä luulen, että sitä kautta, kun on pieni palkka ja pieni vaatimustaso niin sinne on päässyt erinäköisiä ihmisiä. Toisekseen se, että se tarve ja se kysyntä on niin suuri, että sinne on päässyt sisälle monet, jotka ei välttämättä soveltuis alalle.* ”

V1 kertoi alalla olevan paljon sellaisia, jotka ajattelevat lihaksilla enemmän kuin päällä. Ei siis lainkaan asiakaspalveluun sopivia henkilöitä. V1 kertoi haluavansa uskoa, ettei maine johdu siitä, että poliisi vain ajattelisi olevansa vartijoiden yläpuolella ja vartijoiden olevan vain poliisia leikkiviä henkilöitä.

V2 kertoi syyn olevan esimerkiksi jossain tietyssä kohteessa, jossa aina poliisia vaativan toimenpiteen jälkeen on ollut epäselvyyttä, puutteelliset tiedot tai tilanne on selitetty huonosti. Kaupan puolella tällaista voisi v2:n mukaan olla huonot tallenteet tai ettei kiinniotetuille ole tehty turvallisuustarkastuksia.

V2: ” *Jos sanoo suoraan poliisille, et tää urpo teki tällaista niin eihän se ole millään tavalla asiallista. Ja totta kai se alkaa poliisiakin ärsyttää, että on tällaisia tyyppejä, jotka ei ote työtään vakavasti. Sehän saattaa vaikeuttaa poliisin työtä, kun kiinniotettu alkaa provosoitua vartijan huonon kohtelun takia.* ”

V2 sanoi, että jos yksityinen puoli ei helpota poliisin toimintaa omalla toiminnallaan, niin kyllä se alkaa poliisia ennemmin tai myöhemmin ärsyttämään.

V1:n mukaan syyt toisinaan huonoon maineeseen liittyivät koulutuksen vähyyteen, pieneen vaatimustasoon, suureen työntekijöiden määrään alalla sekä huonosti asiakaspalveluun soveltuvat ihmiset. V1 halusi uskoa, ettei syynä ole poliisien ylemmyyden tunne vartijoita kohtaan.

V2 mukaan syinä ovat epäselvyydet yksinkertaisissa asioissa ja työtehtävien huono hoitaminen. V2 koki, että yksityisen puolen pitäisi enemmän yrittää omalla toiminnallaan helpottaa poliisin toimintaa. V1 ja V2 olivat yhtä mieltä siitä, että yksityiseltä

turvallisuusosalta löytyy sinne sopimattomia työntekijöitä, jotka ovat omiaan aiheuttamaan negatiivista mainetta alalle.

Yksityisen turvallisuusalan koulutuksen riittävyys ja kehittäminen

Vartijoilta kysyttiin, kokevatko he yksityisen puolen koulutuksen olevan riittävää nykytasolla ja miten sitä voitaisiin kehittää.

V1 kertoi havainneensa koulutuksellisia eroja maakunnittain ja kertoi, että kehittää tulisi erityisesti käytännön harjoittelua ja voimankäyttöä. Koulutuksessa ei nykyiseltään korosteta tarpeeksi yksintyöskentelyä, työn vaarallisuutta ja kohteen merkitystä. Myös asiakaspalvelutaitoja tulisi korostaa. Tärkeäksi pointiksi loppuun V1 halusi nostaa provosoimisen välttämisen, koska ihminen saattaa hyvin helposti loukkaantua, jos kokee saaneensa väärää kohtelua.

V2:n mukaan koulutuksen tulisi olla haastavampaa ja alalle pääsyn vaikeampaa. Tällä tavalla saataisiin pidettyä toiminnalla hyvä taso ja saataisiin alan arvostusta nostettua. Tämän kautta saataisiin myös paremmat työehdot sekä palkkaus. V2 haluaisi koulutukseen mukaan etälamauttimen, joka lisäisi keinovalikoimaa aggressiivista henkilö kohdattaessa.

V1 kertoi havainneensa koulutuksissa eroja ja koulutuksen olevan nykyiseltään riittämätöntä. Koulutuksessa tulisi V1:n mukaan olla enemmän käytännön harjoittelua sekä voimankäyttöä. Myös kohteen merkitystä ja alan vaarallisuutta tulisi korostaa. V2 koki, että koulutuksen tulisi olla haastavampaa ja itsessään alalle pääsyn tulisi olla nykyistä hankalampaa. V2 kertoi, että lisäämällä koulutusta voitaisiin mahdollisesti saada etälamautin käyttöön yksityiselle puolelle.

4.2 Järjestyksenvalvojen haastattelut

Järjestyksenvalvojat esiintyvät työssä anonyymeinä. Heistä käytetään haastattelussa termejä J1 ja J2. Tekstissä on lukemisen helpottamiseksi käytetty kursivointia, kun kyseessä ovat olleet suorat lainaukset järjestyksenvalvojen kertomasta.

Työhistoria, opiskelu ja nykyinen työ

Järjestyksenvalvojlta kysyttiin heidän työhistoriaansa ja opiskeluaan ennen nykyistä työtään. Heiltä kysyttiin myös nykyisistä työtehtävistä.

J1 oli työskennellyt kahdeksan vuotta järjestyksenvalvojana. Kohteina olivat aikaisemmin olleet kauppakeskus, Helsingin rautatieasema sekä ravintolat. Nykyisenä työpaikkana oli Helsingin Casino, jossa J1 oli työskennellyt kolme vuotta ja oli nyt turvaosaston vuorovastaava. J1 oli suorittanut aikaisemmin LVI-alan perustutkinnon ja oli aikaisemmin työssä putkimiehenä.

J2 oli työskennellyt 11 vuotta järjestyksenvalvojana. Kohteina olivat aikaisemmin olleet vaatekaupat, elintarvikemyymälät, Vantaan Ikea, kauppakeskus Willa ja viihdekeskus

Flamingo. Nykyisenä työpaikkana oli Vr, jossa J2 oli työskennellyt neljä vuotta järjestyksenvalvojana. J2 oli ollut aikaisemmin mainosalalla sekä varastolla töissä.

Molemmilla järjestyksenvalvojilla oli pitkä historia yksityiseltä turvallisuusosalta. Molemmat olivat myös olleet ennen järjestyksenvalvojan työtä töissä muulla alalla. J1 oli opiskellut ammattikoulussa ja J2 oli opiskellut peruskoulun jälkeen useaa eri koulutusala, mutta ei ollut suorittanut koulutuksia valmistumiseen asti.

Poliisin kanssa kohtaamisten määrä ja syyt

Järjestyksenvalvojilta kysyttiin kuinka usein he kohtaavat työssään poliiseja ja mistä syystä nämä kohtaamiset ovat tapahtuneet.

J1 kertoi kohtaavansa nykyisessä työssään poliiseja hieman harvemmin. Edellisessä työssä poliisin kohtaaminen oli ollut päivittäistä. Kenttäpoliisit hakivat kiinniotettuja ja tutkijat hakivat tallenteita. Kohtaamiset tapahtuvat nykyään poliisin tutkijoiden hakiessa kameratallenteita.

J2 kertoi kohtaavansa poliiseja työssänään viikoittain. Syynä poliisin kohtaamiseen olivat kiinniotettujen luovuttamiset poliisille. Kiinniotot liittyivät J2 mukaan lähinnä järjestystä ylläpitävän henkilön vastustamisiin.

Molemmat järjestyksenvalvojat kertoivat kohtaavansa poliiseja työssään usein. J1:llä kohtaamiset olivat hieman harventuneet nykyisen työtehtävän myötä. Kohtaamisten syiksi molemmat kertoivat kiinniotettujen luovuttamisen poliisille sekä J1 myös kameratallenteiden luovuttamisen poliisille.

Mielikuva poliisista ja poliisin koulutuksesta

Järjestyksenvalvojilta kysyttiin millainen on heidän mielikuvansa poliisista sekä poliisin koulutuksesta.

J1 kertoi omaavansa pääsääntöisesti hyvän mielikuvan poliiseista ja kertoi huomanneensa ammattitaidon tulevan selkeästi kokemuksen kautta. J1 kertoi, että kenttäpoliiseissa näkyy, kun takana on enemmän virkavuosia. Silloin kokemus ja ammattitaito näkyy selkeästi. J1 kertoi omaavansa luottamuksen poliisiin ja hommien tulevan hyvin hoidetuksi.

J1:n näkemys oli, että poliisikoulutuksen muuttuminen ammattikorkeakouluksi on hieman pilannut koulutusta. J1 kertoi ainakin kuulleensa paljon tällaista. J1:n mukaan koulutuksessa tulisi eriyttää kenttä ja tutkinta. Kenttäpoliisilla tulisi olla hieman lyhyempi koulutus ja sitten kentälle töihin niin sanotun vanhan mallin mukaan. Uusille poliiseille on tarvetta, joten töihin pääsyä koulusta pitäisi nopeuttaa. J1:n kuuleman mukaan koulutus on laaja, mutta siinä tulisi panostaa entistä enemmän kenttätyöhön, koska sitä nyky maailma vaatii. J1 kertoi, että koulutus on tarpeeksi riittävää, joskin kenttätoimintaa voitaisiin harjoitella enemmän, mutta toki osa siitä tulee vain käytännön kautta. J1: *”Kyllä sen on huomannut, just kun tulee uusia kentälle niin kyllä siinä aikana ulkona tietysti on, mut se nyt on monesta asiasta johtuva summa.”*

J2 kertoi oppineensa nykyisessä työssään olemaan luottamatta juuri keneenkään, mutta kertoi olevansa edelleen tyytyväinen aina nähdessään poliisin. Ennen vanhaan oli enemmän näitä niin sanottuja vanhan kansan poliiseja, jotka olivat kokeneita ja ammattinsa osaavia.

J2:n mukaan poliisi on valtiollinen toimija, jossa valitettavasti ihmiset, jotka eivät tiedä käytännön työstä juuri mitään, tekevät isommat päätökset. J2 Kertoi, että hänen käsityksensä mukaan poliisin koulutus on riittävää, mutta huomautti ettei kyseistä työtä voi oppia koulun penkillä vaan vasta käytännön kautta. Toki on tärkeää oppia hallitsemaan työssä tarvittavat lakipykälät. J2 arveli koulutuksen sisältävän paljon paperityötä, mutta myös kenttätoiminnan harjoittelua.

Järjestyksenvalvojat kertoivat yhtenevästi omaavansa hyvän mielikuvan poliisista. J1 koki, että hänen tietoihinsa perustuen vanha ammattikoulu oli parempi koulutusmalli ja J2 kertoi kaipaavansa takaisin ns. vanhan kansan osaavia poliiseja. Molemmat olivat sitä mieltä, että koulutus on riittävää, joskin J1 huomautti, että kenttätoimintaa voitaisiin harjoitella entistä enemmän. J2 halusi nostaa esille, ettei poliisin työtä voida kuitenkaan oppia koulun penkillä vaan ammattitaito tulee kokemuksen kautta.

Erityisen positiiviset ja negatiiviset kokemukset poliisista

Järjestyksenvalvoja pyydettiin kertomaan jokin mieleen jäänyt erityisen positiivinen ja negatiivinen kokemus poliisista.

J1: ”Näihin molempiin löytyy hyvät esimerkit, että voitaisiin aloittaa, vaikka siitä hyvästä. Oltiin Helsingin päärautatieasemalla duunissa ja siellä toimii tällainen poliisin cityryhmä eli tällanen siviileissä toimiva ryhmä. Heidän kanssaan niin kuin ylipäänsä on toiminut yhteistyö aina helvetin hyvin, että he meidän kanssa tulee hyvin juttuun ja hoidetaan yhdessä juttuja. Tulee kysymään meiltä, jos heillä on haussa joku poka ja tuo kuvia seinälle, että tämmönen on haussa. Siellä on muutama tämmönen vanha herraskonstaapeli niin heidän kanssa kyllä aina yhteistyö kulkee. Meillä oli semmonen romanikeissi eli ne tämmösiä feikki iphoneja kaupitteli romanit steissillä ja sit, kun me tiedettiin, että ne on feikkejä, sitä ei saa tehdä, niitä ei saa myydä, mutta meillä loppuu paukut kesken tehdä sille asialle yhtään mitään. Sit me taas soitettiin niille vanhoille herroille, että mitä tässä sit pitäis tehdä ja sieltä tuli linjaus, että jos näkyy niitä iphoneja kaupittelevan niin kaikki komeroon vaan. Otettiin ne kiinni ja sit ne tuli sinne selvittämään tätä keissiä. Siinä jäi viis tai kuus tällaista kauppiasta kiinni ja sit löytyi sellainen auto, jossa oli näitä puhelimia sitten lisää. Niin siinä just toimi se yhteistyö kyllä helvetin hyvin. Oli sellanen hyvä onnistuminen siinä”

J1: ”Sitten tähän huonoon puoleen niin pojat oli ottanut miehen kiinni töhrimisestä. Ja sitten tuli poliisi paikalle partiokaverinsa kanssa hakemaan sitä sitten. Poliisi oli vaan et eihän tää mitään, et pieni homma päästetään vaan vapaalle, tutkija soittaa myöhemmin. No tää mies sitten siitä innostuneena, reppu täynnä töhrimisvälineitä ja muita niin steissiltä Kamppiin asti töhri joka ikisen seinän siltä väliltä täyteen graffittia. Kampin pojat otti sen sitte kiinni lopulta ja sit sinne tuli toinen partio hakemaan sitä Kampista”

J1 kertoi, että poliisi oli edellä mainitussa tilanteessa kiinniotettua hakiessaan selkeästi vähätellyt järjestyksenvalvojen mielipidettä asiaan ja vähätellyt tilannetta muutenkin. Poliisille oli kerrottu selkeästi, että mies tulee varmasti jatkamaan toimintaansa.

J2: ”Tuntuu ettei poliisi suhtaudu meihin kuin järjestystä ylläpitäviin henkilöihin vaan samoin kuin muihin. Tuntuu, et me ollaan jatkuvasti suurennuslasin alla. Eihän meidän pitäis joutua pelkäämään poliisia. Poliisit tekee töitä meidän kanssa eikä meitä vastaan ja se pitäis poliisinkin ymmärtää”

J2 kertoi, että nuoremmista konstaapeleista on huonoja kokemuksia. Monesti kiinniotettua luovutettaessa on asenne ollut se, että arvioidaan vain, onko tehty virheitä. Päätökset on tehtävä nopeasti ja poliisin tulisi ottaa huomioon, että ihmiset tottelevat paremmin poliiseja kuin järjestyksenvalvoja. J2 kertoi, että hänestä tuntuu, ettei poliisi ole samalla puolella. J2 kertoi, ettei osaa mainita mitään erityisen positiivista kohtaamista. Poliisi tekee monesti työnsä hyvin, mutta niin poliisin oletetaankin toimivan.

J1 osasi kertoa heti mieleensä tulevan positiivisen ja negatiivisen kohtaamisen. J1:n mukaan positiiviset kohtaamiset poliisin kanssa olivat kuitenkin yleisempiä. J2 kertoi omaavansa negatiivisia kohtaamisia etenkin nuorempien konstaapelien kanssa, jotka eivät omaa vielä riittävää ammattitaitoa. J2 ei osannut mainita erityistä positiivista kohtaamista.

Poliisin oikeuksien ja velvollisuuksien tunteminen, näkemys poliisin laintuntemuksesta ja osaamisesta sekä näiden kehittäminen

Järjestyksenvalvojlta kysyttiin heidän tietoaan poliisin oikeuksista ja velvollisuuksista. Järjestyksenvalvoja pyydettiin myös kertomaan oma näkemyksensä poliisin laintuntemuksesta sekä osaamisen tasosta. Näiden lisäksi järjestyksenvalvojlta kysyttiin kehitysehdotuksia edellä mainittuihin.

J1: ”Poliisi on poliisi myös vapaa-ajalla. Poliisilla on laajat valtuudet kansallisellakin tasolla”. J1 kertoi poliisien oikeuksien olevan mielestään lähes riittävät, joskin digimaailmaan tarvittaisiin lisää oikeuksia. J1 sanoi poliisilla olevan huomattavasti laajemmat oikeudet kuin yksityisellä puolella, mutta asian tulee ollakin niin. Viranomaistoimintaan tulisi J1:n mukaan panostaa enemmän. J1: ”Poliisilla on laajat oikeudet ja velvollisuudet ja poliisi toimii virkavastuulla”.

J1 kertoi havainneensa poliisin laintuntemuksen olevan todella vaihteleva, mutta tuntemuksen yksityisen puolen lainsäädännöstä olevan huono. Poliisit eivät ole tunteneet pykälää, eivätkä ole esimerkiksi tietäneet millä perusteella järjestyksenvalvojat ovat ottaneet henkilön kiinni. J1 kertoo myös, että yhteistyötä poliisin ja järjestyksenvalvojen välillä on paljon, mutta poliisilla on huono tuntemus siitä, mitä järjestyksenvalvojen toimialaan kuuluu.

Osaaminen on poliisilla J1:n mukaan pääsääntöisesti hyvää, mutta uudet poliisit huomaa ja heillä on selkeästi epävarmuutta. J1 *”Mitä enemmän virkavuosia, sitä kovempia ammattilaisia.”* Poliisin koulutus on hyvää, mutta se ei valmista valmiita ammattilaisia.

J1 kehittäisi poliisin koulutuksessa yksityisen turvallisuusalan lainsäädännön tuntemusta sekä lisäisi kenttätöön harjoittelua.

Poliisin digipuoleen voisi J1:n mielestä lisätä oikeuksia ns. tiedusteluun, mutta muuten nykyiset oikeudet ovat riittävät.

J2 kertoo poliisin oikeuksien olevan isommat ja laajemmat kuin yksityisen puolen. J2: ”*Poliisi tulee paikalle esimerkiksi onnettomuustilanteissa ja ottaa tilanne johdon*”. J2 kertoi poliisin johtavan myös kaikissa isommissa kiinniotto- ja väkivaltatilanteissa.

J2 kertoi poliisin selkeästi tuntevan paremmin omat kuin muiden oikeudet ja yksityisen puolen oikeuksien tuntemus vaikuttaa olevan hukassa. J2 mukaan tuntuu usein siltä, ettei poliisi tunne järjestyksenvalvoja koskevaa lainsäädäntöä ja sekoittaa vartijan ja järjestyksenvalvojan oikeudet keskenään. Kenttäpoliisit tuntuvat kuitenkin osaavan toimia tilanteissa hyvin. J2 sanoi, että poliisien oikeuksia tulisi lisätä ja antaa lisää vapauksia puuttua ihmisten toimintaan. Poliisilla on nykyiseltään liikaa paperitöitä eikä kaiken tulisi olla niin tarkkaa. J2:n mukaan koulutusta on vaikea kehittää nykyisestä, koska työ opitaan niin suurelta osin työn kautta.

Molemmat järjestyksenvalvojat kertoivat poliisin oikeuksien olevan huomattavasti laajemmat kuin yksityisellä puolella. Molemmilla oli myös sama näkemys siitä, ettei poliisi tunne riittävästi yksityisen puolen toimintaan liittyvää lainsäädäntöä. J1 kertoi, että hänen mukaansa poliisin osaaminen vaikuttaa pääsääntöisesti hyvältä, joskin nuoremmat konstaapelit erottaa joukosta. J2 kertoi kenttäpoliisien osaavan työnsä hyvin.

Poliisin toiminnassa toistuvasti ärsyttävät asiat

Järjestyksenvalvoja pyydettiin kertomaan, onko poliisin toiminnassa jotain toistuvasti heitä ärsyttävää asiaa.

J1 ”*Tietynlainen vähättely yksityistä turva-alaa kohtaan. Poliisi tietää kaiken ja vartija on vaan vartija. Välillä poliisi ei oo kuunnellut järkkärin mielipidettä ollenkaan ja on vielä vähätellyt järkkärin toimia*” J1 kertoo esimerkiksi poliisin tulleen hakemaan kiinniotettua, raudoitettua henkilöä. Ensimmäiseksi poliisi oli käskenyt ottamaan heti käsiraudat pois. Poliisia oli tämän jälkeen varoitettu henkilön olleen äskettäin hyvin aggressiivinen, mutta poliisi oli vähätellyt tilannetta, koska poliisi oli nyt paikalla. Raudat oli irrotettu ja henkilön kanssa oli jouduttu uudestaan painimaan ja laittamaan rautoihin. Tämä oli jättänyt huonon mielikuvan siitä, ettei järjestyksenvalvojan mielipidettä ollut arvostettu.

J2 kertoi poliisin toiminnassa ärsyttävän yksityisen turvallisuusalan lainsäädännön tuntemattomuus sekä se, että poliisi tuntuu jatkuvasti vahtivan yksityisen puolen tekemistä.

J1 kertoi poliisin osalta järjestyksenvalvojiin kohdistuvasta toistuvasta vähättelystä ja kertoi tämän ärsyttävän. J1 kertoi, ettei poliisi aina kuuntele järjestyksenvalvojan mielipiteitä lainkaan. J2:sta ärsyttivät eri asiat eli sen ettei poliisi tunne yksityisen turvallisuusalan lainsäädäntöä ja sen, että poliisi tuntuu koko ajan vahtivan järjestyksenvalvojen tekemisiä tarkasti.

Poliisin työtehtävien siirtäminen yksityisen puolen hoidettavaksi

Järjestyksenvalvojilta kysyttiin mielipidettä, poliisin työtehtävien siirtämisestä yksityisen puolen hoidettavaksi.

J1 ”Tähän on vähän kakspiippuinen näkökulma, et toisaalta mä olen sitä mieltä, että poliisien resursseja tulis lisätä ja että poliisi hoitaa viranomaistehtävät ja yksityinen puoli hoitaa yksityisen tehtävät. Panostettas poliisille lisää rahaa, niin tätä koko asiaa ei tarvis käytännössä mieltää edes. Poliisi hoitaa poliisitehtävät, piste. Sit taas, jos nykymaailmassa on se tilanne, että poliisille ei oo sitä rahaa laittaa niin esimerkiks just putkakuljetukset tai tällaset tai putkavartioiden yksityistäminen niin kyllähän niitä voi mieltii. Mutta kyllä sen pitää toimia poliisin valvonnassa, et sitä ei voi sielt poistaa.”

J1 kertoo ulkomailla esimerkiksi G4S:lle ulkoistetusta vankilatoiminnasta, joka on toiminut erittäin huonosti. J1:n mukaan poliisille tulisi selvästi antaa lisää rahoitusta ja antaa poliisin hoitaa omat tehtävänsä. Yhteistyötä yksityisen puolen kanssa tulisi kuitenkin lisätä ja tämä tulisi ottaa huomioon jo koulutuksessa, koska siitä on niin paljon hyötyä poliisille. J1: ”*Se helpottaa poliisin työtä, että tehdään yhteistyössä hommia.*”

J2 kertoi olevansa sitä mieltä, että kentän työtehtäviä tullaan varmasti yksityistämään tulevaisuudessa. Esimerkkinä J2 mainitsee juoppokuljetukset sekä muut pienemmät tehtävät.

J1 koki, että mieluummin lisättäisiin poliisin resursseja kuin siirrettäisiin tehtäviä yksityiselle puolelle, jos taas tehtäviä olisi pakko siirtää niin esimerkiksi putkakuljetukset voisivat olla tällainen tehtävä. J2 oli samaa mieltä, että putkakuljetukset ja muut pienemmät tehtävät voisivat olla tulevaisuudessa yksityisen puolen hoidettavana.

Yksityisen turvallisuusalan toisinaan huono maine poliisin keskuudessa

Järjestyksenvalvojilta kysyttiin, osaavatko he arvioida syitä yksityisen turvallisuusalan toisinaan huonoon maineeseen poliisin keskuudessa.

J1 kertoi syiden liittyvän varmasti vanhoihin keikkoihin, niin sanottuihin ylilyöntitapauksiin. Yksityisen puolen koulutukseen ja sen vähäisyyteen ja siihen, että kyseessä on läpikulkuammatti. J1 kertoi myös liivijengien hoitavan joidenkin ravintoloiden ovia ja tämän herättävän varmasti epäluottamusta poliisien keskuudessa.

J2 kertoi, että vartijoita sekä järjestyksenvalvojia on Suomessa todella suuri määrä ja näin ollen on todennäköistä, että joukosta löytyy myös huonoja työntekijöitä. J2:n mukaan koulutuksen ja kokemattomuuden puute näkyy ulospäin ja alalla on lähes kenen tahansa helppo päästä. Nykyiseltään monet firmat rekrytoivat paljon väkeä työvoimapulan vuoksi, eikä alalle soveltuvuutta testata mitenkään.

Huonon maineen syyksi J1 nimesi vanhat huonosti menneet keikat, koulutuksen vähäisyyden ja sen, että esimerkiksi liivijengiläiset hoitavat joitakin ravintolan ovia. J2 koki myös koulutuksen ja kokemuksen puutteen olevan tärkeinä syinä maineeseen, mutta myös yksityisen turvallisuusalan tekijöiden suuren määrän vaikuttavan olennaisesti asiaan.

Yksityisen turvallisuusalan koulutuksen riittävyys ja kehittäminen

Järjestyksenvalvojilta kysyttiin yksityisen turvallisuusalan koulutuksesta. Heiltä kysyttiin onko koulutus nykyisellä tasollaan riittävää ja kuinka sitä voitaisiin kehittää.

J1 kertoi, että koulutusta voisi pidentää, etenkin järjestyksenvalvojen osalta, koska heillä on vartijoita laajemmat oikeudet. Nykyiseltään vartijan koulutus on noin kolme kertaa pidempi. Lakia tulisi käydä paljon aiempaa laajemmin läpi. J1 sanoo joutuneensa itse paljon etsimään lakipykälä ja miettimään niitä jo ollessaan työelämässä.

J2 kertoi koulutuksen olevan monelta osin liian vähäistä ja, että sitä tulisi kehittää huomattavasti laajemmaksi lainsäädännön ja voimankäytön harjoittelun osalta.

Molemmat järjestyksenvalvojat kertoivat koulutuksen olevan nykytasolla riittämätöntä. J1 kertoi joutuneensa itse opiskelemaan lainsäädäntöä koulutuksen jälkeen. J2 kertoi, että lainsäädäntöä tulisi opetella huomattavasti enemmän kuin myös voimankäyttöä.

4.3 POLIISIEN HAASTATTELUT

Poliisit esiintyvät työssä anonyymeinä. Heistä käytetään haastattelussa termejä P1 ja P2. Tekstissä on lukemisen helpottamiseksi käytetty kursivointia, kun kyseessä ovat olleet suorat lainaukset poliisien kertomasta.

Työhistoria, opiskelu ja nykyinen työ

Poliiseilta kysyttiin heidän entisistä työstään ennen poliisin ammattia, heidän opiskeluistaan ja nykyisistä työtehtävistä.

P1 oli työskennellyt poliisina hieman yli kuusi vuotta, valvonta- ja hälytyssektorilla sekä liikennepoliisissa. P1 oli koulutukseltaan ylioppilas ja työskennellyt aikaisemmin useissa eri työtehtävissä freelancerina.

P2 oli työskennellyt poliisina hieman yli 18 vuotta, koko ajan valvonta -ja hälytyssektorilla. P2 kertoi kouluttautuneensa alun perin talonrakentajaksi ammattikoulussa, mutta ei ollut halunnut työllistyä kyseiselle alalle. P2 kertoi olleensa kouluttajana puolustusvoimilla eri prikaateissa sekä olleensa viisi vuotta vartijana, ennen poliisin koulutusta.

P1 omasi yli kuuden vuoden kokemuksen poliisin työstä ja P2 taas kolme kertaa pidemmän, 18 vuoden kokemuksen. P1 oli käynyt lukion ja P2 ammattikoulun. Molemmat omasivat työkokemusta eri aloilta ennen poliisin työtä.

Vartijan/järjestyksenvalvojan kanssa kohtaamisten määrä ja syyt

Poliiseilta kysyttiin, kuinka usein he ovat kohdanneet työssään vartijoita ja järjestyksenvalvoja ja mitkä ovat olleet syyt kohtaamiseen.

P1 kertoi kohdanneensa järjestyksenvalvoja sekä vartijoita työssään viikoittain. Kohtaaminen on tapahtunut vartijan tai järjestyksenvalvojan luovuttaessa kiinniotettua henkilöä poliisille.

P2 kertoi kohdanneensa järjestyksenvalvoja sekä vartijoita työssään hyvin usein. P2 kertoi poliisien tekevän heidän kanssaan todella paljon yhteistyötä, varsinkin jos kyseessä on esimerkiksi näpistelijä, niin vartija on hyvin usein jutussa mukana. Kauppakeskuksessa olevien järjestyksenvalvojen kanssa poliisi on myös usein tekemisissä.

Poliisit kertoivat yhtenevästi kohtaavansa usein työssään vartijoita ja järjestyksenvalvoja. Molempien mukaan yleisin syy on kiinniotettujen luovuttaminen, mutta P2 nosti esiin myös muun yhteistyön.

Mielikuva yksityisestä turvallisuusalasta

Poliiseja pyydettiin kertomaan heidän mielikuvansa yksityisestä turvallisuusalasta.

P1: *”Aika sillai yksittäisiä mielikuvia, et siitä koko organisaatiosta osaa sanoa aika vähän yhtään mitään. Se ehkä mikä näkyy enemmän tuohon kaduntallaajalle, josta on pystynyt jonkinlaisen mielikuvan muodostamaan. Se, että minkä näköisiä toimijoita meillä on ja mitä kaikkea sinne lasketaan, et ei oo sellasta kauheen selkeätä käsitystä kuinka laaja verkko Suomessa on.”*

P1 kertoi hänen mielestään kokonaisuuden yksityisestä turvallisuusalasta olevan hänelle melko epäselvä.

P2: *”Sanotaanko näin, että kun mulla omakohtaista kokemusta on asiasta, että kyllähän se on tarpeellinen instanssi. Osittain helpottaa meidän työtä ja osittain on myös apuna, että etenkin meillä täällä Hämeenlinnan päässä niin on pidetty ihan hyvät niin sanotut kanavat, että ollaan tekemisissä myös vartijoitten kanssa. Ja mulla varsinkin henkilökohtaisesti on tuttu tää niiden palvelupäällikkö mikä tota Securitasta täällä johtaa niin hänen kanssa pystyn operoimaan kyllä tarvittaessa.”*

P2 kertoi mielikuvan olevan positiivinen ja yhteistyön poliisin kanssa olevan kaiken kaikkiaan hyvää. P2 kertoi, että jos jotain täytyy erityisesti nostaa esille niin ravintolan ovilla toimivista järjestyksenvalvojista tulee paljon valituksia asiakkaiden suunnalta. Valitukset ovat koskeneet esimerkiksi liiallista voimankäyttöä.

P1 kertoi yksityisen turvallisuusalan kokonaisuuden olevan epäselvä eikä osannut sanoa, mitä kaikkia toimijoita alalta löytyy. P2:lla oli omakohtaista kokemusta yksityisellä turvallisuusalalla työskentelystä ja kertoi omaavansa positiivisen mielikuvan sekä tuntevansa alan toimijat hyvin.

Erityisen positiiviset ja negatiiviset kokemukset vartijoista/järjestyksenvalvojista

Poliiseilta kysyttiin löytyykö heiltä jokin erityisen positiivinen ja negatiivinen kokemus vartijan tai järjestyksenvalvojan kanssa toimimisesta.

P1: *”Stooreja on paljon ja etenkin legenda tonne jv-puolelle niin niitähän on. Mut ehkä sellasia omakohtasia, ei aina niin positiivisia tyyppejä, joita on nähny ja tavannu. Ehkä niit sellasia ylilyöntejä on päässyt niin, kuin todistamaan siinä sivusta seuraten ja sit viljeljä stooreja kuunnellen. Mutta sit taas positiivisena esimerkiks meillä niinku Hämeenlinnan päässä tuntuu toimivan yhteistyö tietyllä tavalla tosi hyvin ja et oikeesti, jos ite jaksais nähdä vähän vaivaa niin tietoahan tuolta sais ihan älyttömän paljon, koska ne on silmänä ihan erilaisissa paikoissa ja niihin sit taas esimerkiksi rosvot ja narkkarit ei kiinnitä silleen huomiota. Ei ne niistä sillai piittaa samalla tavalla. Et sit välillä tullu ihan hyvää infoa sillai, kun joku on jaksanut olla aktiivinen”*

P1 kertoi olevansa tyytyväinen, koska yhteistyö toimii tarvittaessa hyvin.

P2: *”Siis kyllähän enemmän niitä kuin positiivisia puolia varmasti löytyy, mutta en mä osaa nyt sellaista yhtä niin kuin erityistä tohon ottaa. Että, aika aktiivisia nää on, varsinkin nää kauppakeskusvartijat niinku sinällään tietää ja tuntee nää paikallisetkin päivittäisrosvot tai laitapuolen kulkijat ja pystyy niitä ihan nimeltäkin kertomaan, et jos joku siellä käy ja jotain tekee niin aika nopeesti niinku sielt tulee tietoo ja informaatioo, et se teki sitä ja lähti siihen suuntaan. Että sinällään tää yhteistyö, sillai että siellä on niitä vakinaisia naamoja, jotka tuntee tätä vakiporukkaa niin se helpottaa myös niinku meidänkin työtä siinä.”* P2 ei ollut kokenut mitään erityisen negatiivista vartijoiden tai järjestyksenvalvojen osalta, mutta oli tyytyväinen yhteistyön toimivuuteen.

Kumpikaan poliiseista ei osannut nimetä mitään yksittäistä mieleen jäänyttä negatiivista kohtaamista vartijan tai järjestyksenvalvojan kanssa. Molemmat kertoivat olevansa tyytyväisiä yhteistyöhön yksityisen turvallisuusalan kanssa ja kertoivat, että yhteistyön lisäämisellä voitaisiin saada aikaan lisää positiivisia vaikutuksia.

Järjestyksenvalvojen ja vartijoiden oikeuksien ja velvollisuuksien tunteminen, näkemys laintuntemuksesta ja osaamisesta sekä näiden kehittäminen

Poliiseilta kysyttiin heidän tietoaan vartijoiden ja järjestyksenvalvojen oikeuksista ja velvollisuuksista. Poliiseja pyydettiin myös kertomaan oma näkemyksensä vartijoiden ja järjestyksenvalvojen laintuntemuksesta sekä osaamisen tasosta. Näiden lisäksi kysyttiin kehitysehdotuksia kaikkiin edellä mainittuihin.

P1 kertoi tietävänsä molemmilla olevan eriävä poisto- sekä kiinniotto-oikeus. Ja kertoi, että ilmeisesti kauppakeskuksissa oleva järjestyksenvalvoja-vartija kombo on tullut juuri tästä syystä jokunen vuosi sitten. P1: *”Vartijalla kai on siinä mielessä vähän vähemmän oikeuksia kuin sitten taas järkkärillä, mutta sit muuten niin aika samat voimankäyttövermeet tossa peruspulliaisilla on, mutta sitten taas yksityisellä puolella missä kohtaa menee niinku järeempien voimankäyttövälineiden ja muitten raja niin ei mitään hajua. Tai, että mitä lisäkoulutuksia ne sit vaatii niinku käyttäjiltä.”*

P1 kertoi havainneensa osan järjestyksenvalvoista ja vartijoista olevan ylitunnollisia eli he tietävät tasan kaikki omat oikeutensa ja velvollisuutensa. P1 sanoo myös havainneensa paljon sellaista, että asia on aina tehty tietyllä tavalla, vaikka ei olla ihan varmoja onko toiminta täysin lain puitteissa. P1: *”Sitten taas on tullut näitä, että on käyty kysymässä, on*

ollut joku mututuntuma ja sit ne on käynyt kysymässä, et hei muuten tossa mietittiin työporukalla et osaaksä sanoo mites tää muuten menee. Et ehkä sielläkin on nykyään vähän eri lailla ruvettu miettimään noita tommosia et mikä kestää päivänvaloa ja mitä sä voit niinku oikeesti tehdä ja mitä sä et voi tehdä.”

P1 kertoi, että osaaminen vartijoilla ja järjestyksenvalvojilla on ollut tasolla, ettei se ole vaikuttanut keikkojen hoitamiseen tai muutenkaan mihinkään työtehtäviin. P1: *”Mutta siis onhan noita liivihenkareita eli kun on niinku järkkäreitä ja ”järkkäreitä” ja sitten väkivaltapassijärkkäreitä. Niinku liivihenkarit just sillai ne on korkeintaan eniten niinku tiellä, kun taas järkkäreistä on taas oikeasti hyötyä. Tämmösiä mitä on niinku kesäfestareilla, joilla on se kolme kokoa liian iso heijastinliivi, jotka on suorittanut sen kurssin ja ne käy tasan tarkkaan sen ylläpitokurssin ja sit ne kävelee siellä kädet taskussa ja kattelee taivaalle ja vaikka jotain tapahtuis siinä vieressä niin joko ne ei puutu siihen tai sitten ne mielellään jatkaa ihan eri suuntaan.”*

P1 kertoi ettei tiedä juurikaan yksityisen turvallisuusalan koulutuksista, joten P1 osannut esittää kehitysehdotuksia koulutukseen, mutta huomautti kehittymisen olevan kuitenkin aina omasta motivaatiosta kiinni. P1: *”Ehkä se on siinä et näkee sen syyn siihen, miksi on tärkeää, että ite tietää ne niinku toimintaa ajavat ja ohjaavat pykälät ja puitteet. Että siinä kohtaa, kun paska osuu tuulettimeen niin ei tarvii ruveta miettiin et meniköhän tää ihan niinku alt bra.”*

P1 kertoi, ettei vartijoiden tai järjestyksenvalvojien oikeuksia ole tarvetta juurikaan muuttaa. Kaverien henkilöllisyystodistuksella baareissa esiintyvän kortin poisottamisen tulisi olla mahdollista. P1 ei kokenut, että yksityisen puolen voimankäyttövälineitä tulisi lisätä.

P1: *”Samaan aikaan, jos siis meidän hallinto on suurennuslasin alla tasereitten takia, et niinku ihmisoikeusaktivistit koittaa ajaa ne tonttiin niin mä en tässä kohtaa näkis niiden osalta yhtään järkeä vapauttaa niitä enää sen isompaan käyttöön ennen kuin ollaan saatu oikeesti riittävä fakta ja näyttö sille, et mikä niitten toimivuus ja luotettavuus on ja et ne rupee oleen riittävän tuttuja niinku väelle.”*

P1 kertoi, ettei ollut havainnut vartijoiden tai järjestyksenvalvojien joutuneen jättämään joitakin asioita tekemättä sen vuoksi, että oikeudet olisivat loppuneet. P1:llä ei ollut tullut vastaan sellaisia asioita tai toimia, jotka eivät olisi onnistuneet nykytason oikeuksilla.

P1 kertoi, että vartijoille ei tulisi lisätä oikeutta sakkojen kirjoittamiseen. *”Poliisitkaan ei osaa niitä kirjoittaa tällä hetkellä ja me juostaan nyt jo käräjillä sen takia, että tää meidän tuomioistuinkäsittely on menossa koko ajan siihen suuntaan, että asia ei vaan tapahdu. Sit taas se, että jos niillä on hyvin tehty anastusilmoitus niin sehän ei ole kauhean työläs sen jälkeen kirjoittaa sitä sakkoa tai tehdä siitä suppeaa esitutkintaa. Se, että ne ei ehkä nää miksi sen anarin täyttö on niin tärkeä ja, että miksi siellä on ne alvit sen hinnan perässä, kun sit taas täällä se vaikuttaa parhaimmillaan osassa taloissa syyttäjään asti. Jos se on täytetty hyvin niin sun ei täydy kuulustella asianomistajaa vaan se toimii asianomistajan kuulusteluna se lappu, jonka vartija täyttää. Se sakon kirjoittaminen on helppo mieltää niin että joo joo et sillähän ei oo mitään väliä, et se kiistää sen poliisin antaman sakon ja se voi repiä sen vaikka autolle ja se on niinku ihan se ja sama. Mutta se on kuitenkin sitten taas*

sellainen toimenpide mikä on jo tuomioistuinviranomaisena toimimista nykypäivänä. Niin se on aika järeä sit mun mielestä. Ehkä pitäis sit tehdä joku yleisprofiilin nosto, et se kansalainen mieltäis sen vartijan kirjoittaman sakon samanlaisena kuin, että se on poliisin kirjoittama. Ihan niin kuin kuolinviestiä ei lähde viemään sairaalan vartija tai ensihoitaja vaan sen käy viemässä poliisi.”

P2 kertoi tietävänsä suunnilleen sen mitä tarvitsee tietää ja kertoi, että sillä on hieman eroa onko vartija vai järjestyksenvalvojistatatuksella. Nippelitiedot erikseen, koska ne eivät sinänsä koske poliisia. P2 totesi, että jos joku tekee ilmoituksen, että on tullut väärin kohdelluksi niin silloin tarkistellaan, onko toimenpide ollut oikein. P2: *”Laintuntemus on ollut vähän vaihteleva, osa hyvinkin tietää mitä saa tehdä ja osa taas ehkä enemmän sellaisella kysyvällä puolella on ollut sitten. Että saako he toimia esimerkiksi näin tai saadaanko toimia noin ja jos tehdään niin syyllistytäänkö johonkin rikkomukseen tai rikokseen. Osa tietää hyvinkin miten asiat menee ja osa taas on enemmän epä tietoisempaa väkeä, mutta se riippuu niin paljon paikasta onko se sairaalavartija, piirivartija, kauppakeskusvartija, onko se järjestyksenvalvojistatatuksella oleva portsari. Näissä kaikissa on aika iso ero toimintamalleissa ja kulttuureissa, että miten sitä tehdään.”*

P2 kertoi hänen kokemuksensa mukaan vartijoiden ja järjestyksenvalvojien osaamisen tason olevan sitä luokkaa, ettei siinä ole ollut huomautettavaa eikä ole tarvinnut ohjeistaa missään. P2 totesi, että koulutuksessa voitaisiin käsitellä enemmän nuorten kohtaamista. Nuorten kanssa ollaan paljon tekemisissä esimerkiksi kauppakeskuksissa.

P2: *”Ehkä pitäis oikeudet tällä hetkellä ennallaan, oikeastaan sen takia, jos tällaisia osittaisia poliisin tehtäviä siirrettäisiin yksityiselle puolelle niin se, että ne kaikki pykälät ja säädökset ja muut saadaan hiottua niin tarkkaan kohdalleen, että siinä ei niinku tuu sellasia ristiriitoja, vaikka oikeusturvan kannalta sille henkilölle, joka tämän toimenpiteen kohteeksi joutuu niin pitkään kuin se homma on siinä pisteessä ettei sitä ole tarkkaan tutkittu ja selvitetty ehkä pitäis oikeudet toistaiseksi vielä ennallaan. Ettei tule sellaisia ristiriitoja, että onko tämä nyt sit poliisin tehtävä, että onko se tässä nyt poliisi joka puuttuu henkilön yksityisyyteen vai vartija.”*

Molemmat poliiseista kertoivat tuntevansa kohtuullisen hyvin järjestyksenvalvojien ja vartijoiden oikeudet ja velvollisuudet. P1 oli kokenut, että osa toimijoista tuntee erittäin hyvin omaa työnsä koskevan lainsäädännön ja osa taas toimii sen mukaan niin kuin on aina tehty, vaikka ei välttämättä tiedetä liikutaanko lain ns. harmaalla alueella. P1 oli sitä mieltä, ettei yksityiselle puolelle tulisi antaa oikeutta sakkojen kirjoittamiseen eikä oikeuksia tarvitsisi muutenkaan lisätä nykyisestä. P1 koki, ettei myöskään yksityisen turvallisuusalan voimankäyttövälineitä ole tarpeen lisätä. P2 kertoi asioista hyvin samaan tapaan ja kertoi vartijoiden ja järjestyksenvalvojien laintuntemuksen vaihtelevan, mutta osaamisen tason työssä olevan hyvää. Koulutukseen P2 lisäisi nuorison kanssa toimisen harjoittelua ja pitäisi oikeudet ja velvollisuudet nykyisellä tasolla.

Vartijoiden ja järjestyksenvalvojien toiminnassa toistuvasti ärsyttävät asiat

Poliiseilta kysyttiin, löytyykö vartijoiden ja järjestyksenvalvojien toiminnasta jotain heitä toistuvasti ärsyttävää asiaa.

P1: *”Ei nyt suoranaisesti tule mitään mieleen, mut mä olen sellanen lehmänhermonen. Välillä on ehkä näkemyseroja siitä, että kun tehtävälle mennään niin heillä on ehkä ollu joku toivottu toimintamalli tai, että henkilö vaikka poistetaan oikeasti fyysisesti niin et hän ei enää päivän aikana palaa takasin sinne ja sitten, kun se homma ei meekkään niin semmosia näkemyseroja on. Mut itelle ei oo tullu vastaan mitään häiritseviä toimintamalleja tai, että ois joutunu vartijalle tai järkkärille sanoon mistään et relax me hoidetaan tää homma.”*

P2: *”Eei, ei varsinaisesti tule mieleen, että mitään toistuvaa olis ollut. Eikä nyt mitään isompaa yksittäistä tapaustakaan saa päähän, että missä olis. Kyllähän ne pääsääntöisesti toimii juuri niin kuin mekin oletetaan heidän toimivan.”*

Kumpikaan poliiseista ei osannut kertoa mitään heitä toistuvasti ärsyttävää asiaa. P2 sanoi vartijoiden ja järjestyksenvalvojen toimivan poliisin olettamalla tavalla. P1 kertoi toisinaan kokeneensa ongelmaksi pienet näkemyserot, kuinka tehtävät tulisi hoitaa, mutta totesi ettei ole koskaan joutunut huomauttamaan vartijoita tai järjestyksenvalvoja mistään.

Poliisin työtehtävien siirtäminen yksityisen puolen hoidettavaksi

Poliiseilta kysyttiin mielipidettä, poliisin työtehtävien siirtämisestä yksityisen puolen hoidettavaksi.

P1: *”Niin sit taas toisaalta ihmisten vapauteen puuttuminen on meilläkin aika jäykän seurannan alla. Niin sit tietyllä tavalla se, et mitä sille koulutukselle pitäisi tehdä, et se on sekä sille asiakkaalle, että sille työntekijälle turvallista. Ja sitten ehkä enemmän ite näkisin fiksunä ratkaisuna tällasen selviämisasemakäytännön sen sijaan, että meillä on tossa yksi juoppokuskisakki. Et varmaan sit isoissa kaupungeissa ongelma näkyy eri tavalla, mut sit meidänkin mittapuulla niin se on sen verran pientä. Se voi olla et se menis tosi hyvin tai sit se voi mennä rajusti vihkoon. Esimerkiks just kun sinne tehtävälle mennään niin tosi usein se näkemys siitä et milloin se henkilö oikeesti poistetaan niin et se tuodaan komeroon sieltä niin on itellä tai sit sillä järkkärillä tai vartijalla hyvin eri. Ja sitten taas, jos se ihminen onkin siinä kunnossa, et se voitais viedä kotiinsa niin sit taas se et se vartija tekee sen päätöksen, mut kuka ottaa sen lopullisen vastuun? Toisaalta siinä olis sit taas kotirauhan piiriin meneminen ja se on niin monitasoinen homma. Se on vähän kun laastari ampumahaavan päälle.”*

P1 oli sitä mieltä, että poliisi hoitaisi edelleen jatkossakin omat tehtävänsä ja poliisille tulisi saada lisää rahoitusta, jotta tehtävät saadaan hoidettua. P1 kertoi myös miettivänsä, että mitä putkakuljetus maksaisi valtiolle, jos yksityinen taho hoitaisi putkakyyditykset ja olisiko yksityisellä puolella oma putka vai tuotaisiinko ihmiset poliisin haltuun.

P2 kertoi näkevänsä asiassa vain positiivisia puolia, mutta piti tärkeänä sitä, että siirrettävät työtehtävät räätälöitäisiin tarkkaan. Oikeusturvat ja yksityisyyden suojat tulisi määritellä tarkkaan. Kaikki lakipykälät tulisi käydä tarkkaan läpi ja varmistaa, että kaikki menee sääntöjen mukaan. P2: *”Jos puhutaan vaikka päihtyneistä henkilöistä niin se, että niiden yksityistäminen, tämmöset päihtymyssäilöt tai muut niin se vois olla ihan hyvä. En osaa sanoa onko sellasta ikinä kokeiltu missään, mutta se vois olla sellanen hyvä askel, et*

saatais poliisilta pois tällainen mikä kuormittaa varsinkin kesäaikaan tosi paljon poliiseja. Meilläkin on vähemmät resurssit nykypäivänä ja pienellä porukalla mennään et ei tossa kaksista tapahtumaa tarvii tulla niin kaikki partiot on kiinni ja sitten siellä vähemmän kiireellisemmät tehtävät odottaa.

Tässä kohdassa poliisin näkemykset erosivat toisistaan. P1 oli sitä mieltä ettei poliisin tehtäviä tulisi siirtää yksityiselle puolelle vaan poliisin rahoitusta tulisi lisätä tehtävien hoitamiseksi. P2 taas oli sitä mieltä, että jos tehtäviä siirrettäisiin yksityisen puolen hoidettavaksi, olisi siinä vain positiivisia puolia. P2 huomautti kuitenkin, että lainsäädäntö tulisi käydä erittäin tarkkaan lävitse ennen kuin tällaisia siirtoja voitaisiin harkita.

Yksityisen turvallisuusalan toisinaan huono maine poliisin keskuudessa

Poliiseja pyydettiin kertomaan, miksi yksityisellä puolella on toisinaan huono maine poliisin keskuudessa.

P1 kertoi syitä olevan monia. P1: *”Yhtenä syynä tyypit, jotka sinne ajautuu niin siinä on monia persoonia. Sitten taas ehkä poliisin puolelta ei osata asettua siihen vartijan tai järkkärin asemaan ja sitä ehkä hieman väheksytään sitä heidän työtä paikoitellen. Sitten taas toisaalta sieltä löytyy niitä oman elämän supermiehiä joilla releet on viimeisen päälle, mut sit kun täytyis jotain oikeesti tehdä niin mitään ei tapahdu. Niitä löytyy meiltäkin, mutta ehkä se häiritsevästi enemmän pistää silmään tuolta puolelta. Sit ehkä korostuu vielä entisestään se, et jos joku yks poliisi antaa asiakkaalle huonon kuvan niin sen jälkeen todennäköisesti on aika huono kuva monesta muustakin poliisista. Ja sit, kun se vartija jonka kanssa sä asioit pääasiassa, vaikka oman kauppakeskuksen vartija onkin sellainen väkivaltainen, joka muiluttaa asiakkaita ja sä saat joka kerta sellasen väännön kanssa mennä sinne niin sä et välttämättä osaa ajatella et tää on vaan yks tyyppi ja nää kaikki ei välttämättä oo samanlaisia.”*

P1 epäili syynä olevan myös se, että joillekin poliisille saattaa tulla tunne, että yksityinen puoli astuu heidän tontilleen, vaikka onkin pyrkinyt vain olemaan avuksi.

P2 kertoi, ettei hänellä ole ainakaan omakohtaista kokemusta, että Hämeenlinnan päässä yksityisellä turvallisuusalalla olisi huono maine. P2 arveli, että yleisellä tasolla huonoon maineeseen saattaisi olla syynä yksittäiset huonosti menneet tehtävät.

P1 koki syyksi lähinnä yksittäiset tapaukset yksityisellä puolella eli tietyt alalle sopimattomat ihmiset. P1 mainitsi myös, että joillekin poliisille saattaa tulla tunne, että yksityinen puoli toimii heidän toimialueellaan. P2 kertoi, ettei hänellä ole omakohtaista kokemusta huonoon maineeseen liittyen, ainakaan Hämeenlinnassa. P2 sanoi, että yleisellä tasolla huonoa mainetta kasvattavat yksittäiset huonosti menneet tehtävät.

Yksityisen turvallisuusalan koulutuksen riittävyys ja kehittäminen

Poliiseilta kysyttiin vartijoiden ja järjestyksenvalvojien koulutuksesta sekä sen riittävydestä nykyisellä tasolla.

P1:llä ei ollut oman kertomansa mukaan selkeää käsitystä vartijan eikä järjestyksenvalvojan koulutuksesta. P1: *”Järkkärikoulutus ei ehkä kerää hirveesti sellasia irtopisteitä. Kirjekurssi? Ja sit taas vartijan koulutuksesta en ihan hirveesti tiedä. Sen mä tiedän, et jonkun verran pidempään se kestää ja ehkä sit enemmän siitä omasta motivaatiosta kiinni et mitä kaikkea sä sieltä ammennat. Ehkä vartijalla voi jo ruveta puhumaan koulutuksesta, toisin kuin suurimmalla osalla järjestyksenvalvojista.*

P1 kertoi, ettei osaa varsinaisesti ottaa kantaa koulutuksen riittävyteen, koska ei tiedä mitä järjestyksenvalvojilta tai vartijoilta vaaditaan, mutta suurin osa oli vaikuttanut pärjäävän työssään hyvin.

P2 kertoi arvelevansa, että koulutus on varmasti muuttunut siitä ajasta, jolloin hän itse kävi vartijan koulutuksen, mutta ollut varma mitä kaikkea koulutuksessa nykypäivänä käsitellään. P2 veikkasi, että koulutusta on varmasti kehitetty eteenpäin 90-luvun tasosta.

Koulutuksen riittävydestä P2 kertoi seuraavaa: *”Niin se varmaan riippuu vähän millä mittarilla sitä mitataan, että nyt kun ei mulla ole suoranaisesti sitä tämän päivän tietoa, että mitä se koulutus sisältää ja kuinka laajaa se on. Mutta tietysti sen verran tiedän, että vomankäytön koulutuksia heillä on ja varmasti tota noin lakipuolta ja tällasta. Ehkä mä siinä valossa veikkaisin, että ainakin toistaiseksi se on riittävää. Tietysti kaikki maahanmuuttopolitiikka ja kaikki muu, niin paljon se työllisti myös näitä vartijoita silloin kun näitä isoja virtoja tuli Suomeen niin silloin vartijat oli paljon mukana näissä. Kuljetuksissa ja muissa näissä. Siellä ihan vartiointiliikkeet järjesti näitä kuljetuksia.*

P2 arveli koulutusten muuttuvan sitä mukaa, kun yhteiskunta muuttuu. Tarpeiden mukaan tulevaisuudessa ja nykypäivänäkin.

Kummallakaan poliisilla ei ollut tarkkaa käsitystä koulutuksen nykytasosta. P1 arveli vartijan koulutuksen olevan laajempi kuin järjestyksenvalvojan. P2 oli itse käynyt vartijan koulutuksen 90-luvun puolella ja arveli, että koulutusta on kehitetty huomattavasti niistä ajoista, mutta ei osannut kertoa tarkkaan nykytilasta. Koska kummallakaan poliisilla ei ollut tarkkaa käsitystä koulutuksesta, ei kehitysehdotuksia voitu antaa.

5 POHDINTA

Pohdintaosiossa tarkastelen ennakkoon asettamiani tutkimuskysymyksiä ja pohdin, sainko niihin vastauksia haluamallani laajuudella. Haastattelujen ohessa kertyi myös suuri määrä tietoa, joka ei ole välttämättä oleellista tutkimuskysymysten kannalta, mutta se on silti mielenkiintoista aihepiiriin liittyvää tietoa. Käyn myös hieman tätä kertynyttä tietoa läpi tässä osiossa ja esitän muutaman ajatuksen aiheen tutkimisen jatkamiseen liittyen.

Mitä poliisit, vartijat ja järjestyksenvalvojat ovat tehneet ennen nykyistä työtään?

V1 oli ehtinyt opiskella itselleen neljä eri ammattitutkintoa, joista viimeisin oli vartijan ammattitutkinto ja V2 oli opiskellut turvallisuusalan perustutkinnon. Molemmilla vartijoilla oli siis taustalla yksi tai useampi ammattikoulupohjainen tutkinto. J1 oli samoin käynyt ammattikoulun, mutta J2 oli peruskoulupohjalla, keskeytettyään muutamat aloitetut opintonsa. P1 oli koulutukseltaan ylioppilas ja P2 oli käynyt ammattikoulun.

Minulla ei ollut varsinaisia ennakko-oletuksia haastateltavien työ-, - ja koulutushistoriasta. Ryhmien välillä ei löytynyt suuria eroja koulutuksessa ja kaikki haastateltavat olivat olleet ennen nykyisiä ammattejaan muissa töissä.

Itselläkin löytyy vastaavaa taustaa haastateltavien kanssa niin koulutuksen kuin työnkin osalta. Poliisiammattikorkeakoulu on kolmas ammattitutkintoni ja olen työskennellyt useissa eri työpaikoissa. Omasta kokemuksestani olen havainnut, että monet yksityisen puolen työntekijöistä ovat alanvaihtajia ja melko harvassa ovat ne tekijät, joilla on koulutusta ja kokemusta ainoastaan yksityiseltä turvallisuusosalta. Kuten V1 haastattelussa todettiin, yksityinen puoli on nopeasti opiskeltava ala, joten se saattaa olla houkutteleva tekijä, kun joku etsii alanvaihtoa. Yksityinen puoli tarjoaa myös hyvät työllistymismahdollisuudet monelle eri sektorille.

Mitä turvallisuusalan eri toimijat ajattelevat toisistaan ja miksi?

Vartijoiden näkemykset erosivat toisistaan suuresti. V1 antoi melko negatiivisen kuvan poliisista ja poliisin toiminnasta ja kyseenalaisti suuresti poliisin toimintamalleja ja koulutusta. V2 taas oli hyvin tyytyväinen lähes kaikkeen poliisin toimintaan.

Vastaavasti järjestyksenvalvojen mielipiteet erosivat toisistaan. J1 koki poliisin arvostettavana ja tärkeänä yhteiskunnallisena toimijana. J2 ilmaisi tyytymättömyyttään etenkin nykypäivän poliiseihin monelta osin.

Poliisit kertoivat melko yhtenevästi yksityisen turvallisuusalan olevan poliisille arvokas voimavara eivätkä löytäneet monia negatiivisia ajatuksia vartijoista tai järjestyksenvalvojista.

Syinä mielipiteiden muodostumisille olivat useasti toistuvat kohtaamiset ryhmien välillä. Jokainen haastateltava oli muodostanut mielipiteensä oman kokemuksensa pohjalta eikä muiden mielipiteitä kuuntelemalla. Omaan kokemukseeni perustuen olin odottanut vartijoiden ja järjestyksenvalvojen ajattelevan poliiseista positiivisemmin ja ehkä poliisien vastaavasti hieman negatiivisemmin. Haastattelujen pohjalta saadut tulokset kuitenkin hieman yllättivät.

Itse koin yksityisellä turvallisuusalalla työskennellessäni, että poliiseja arvostettiin suuresti ja moni koki poliisin ammatin mahdollisena vaihtoehtona tulevaisuudessa. Kohtasin työssäni useita ihmisiä, jotka olivat hakeneet tai aikoivat hakeutua poliisikoulutukseen.

Poliisin osalta havaitsin aikaisemmissa töissäni järjestyksenvalvojana vaihtelevaa suhtautumista yksityistä turvallisuusalaa kohtaan. Osa poliiseista oli hyvinkin myötämielisiä ja suhtautui hyvin järjestyksenvalvojiin ja vaikutti kokevan, että järjestyksenvalvojat toimivat poliisiin apuna. Osa poliiseista taas suhtautui lähtökohtaisesti negatiivisesti ja vaikutti katsovat järjestyksenvalvoja hieman ylenkatseisesti. Tällaiset asiat ovat tietysti ihmisestä itsestään kiinni ja henkilökohtaiset mielipiteet voivat vaikuttaa asiaan. Poliiseja, järjestyksenvalvoja ja vartijoita on kaikkia niin suuri määrä, ettei voida vain yleistää jonkin ryhmän olevan jotakin mieltä vaan kaikkia tulee tarkastella yksilöinä. Haastattelujen pohjalta pystyi kuitenkin tekemään jonkinlaisia yleistyksiä, kun kyseessä olivat työntekijät, jotka olivat kokeneet paljon haastattelukysymyksissä kysytyjä tilanteita.

Kuinka paljon turvallisuusalan eri toimijat tietävät toistensa oikeuksista ja velvollisuuksista?

Kaikilla haastateltavilla oli hyvät perustiedot toisten ryhmien oikeuksista ja velvollisuuksista eikä mitään suuria eroja ilmennyt. Päähavaintona oli, että vartijat ja järjestyksenvalvojat tietävät poliisin oikeuksista sen verran kuin täytyy, jotta tietävät milloin poliisi tulee pyytää paikalle. Poliiseilla taas löytyi tietoa vartijoiden ja järjestyksenvalvojen työssään tarvitsemista oikeuksista ja velvollisuuksista, kuten oikeudesta poistoon ja kiinniottoon.

Omalta osaltani koin tietäneeni jonkin verran poliisin oikeuksista ja velvollisuuksista toimiessani järjestyksenvalvojana. Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelu on luonnollisesti avartanut huomattavasti tietomäärääni poliisista. Yksityisen puolen laintuntemuksesta ja koulutuksesta oli hyötyä myös poliisin koulutuksen aikana. Sain esimerkiksi hyväksi luettua poliisille koulutettavat yksityisen puolen lainsäädännöt sekä niihin liittyvän tentin.

Ollessani joitakin vuosia sitten töissä isossa kauppakeskuksessa, tiesimme koko siellä työssä oleva porukka hyvin omat oikeutemme ja velvollisuutemme. Useammankin työntekijän kanssa kahlasimme usein läpi yksityistä turvallisuusalaa koskevaa lainsäädäntöä, jotta kaikkiin tarvittaviin tilanteisiin löytyisi vakaa lakipohja, joka ohjaisi toimintaa. Silloin kaikki tiesivät selkeästi mihin omat oikeudet riittivät ja milloin oli tarpeen kutsua poliisi paikalle tai vähintäänkin kysyä poliisilta neuvoa.

Miten hyvin poliisi tuntee yksityisen turvallisuusalan koulutuksen ja miten hyvin vartijat ja järjestyksenvalvojat tuntevat poliisin koulutuksen?

V1 ei osannut kertoa poliisin koulutuksesta muuta, kuin mitä on kuullut median tai tuttujensa kautta. V2:lla oli laajempi kuva poliisin koulutuksesta. Molemmat tiesivät koulutuksen olevan suhteellisen laaja ja sisältävän paljon asiaa, esimerkiksi paljon lain opiskelua.

Järjestyksenvalvojen mielipiteet olivat samaan suuntaan vartijoiden kanssa eli laajasta koulutuksesta on molempien mukaan kysymys. Molemmat nostivat esiin havaitsemiaan ongelmia nykyisten poliisien osalta ja kokivat, että kentän toiminnan koulutusta tulisi olla enemmän.

P1:llä ei ollut kovin tarkkaa käsitystä vartijan tai järjestyksenvalvojan koulutuksesta. P2 taas oli aikanaan käynyt itse vartijan koulutuksen, mutta ei ollut täysin selvillä koulutuksen nykyisestä sisällöstä.

Vartijoilla ja järjestyksenvalvojilla vaikutti olevan hieman kattavampi kuva poliisin koulutuksesta kuin poliisilla oli vartijoiden ja järjestyksenvalvojen koulutuksesta. Poliisin koulutusta tosin on oman näkemykseni mukaan käsitelty paljon enemmän esimerkiksi median toimesta ja harvalla siviilihenkilölläkään ei varmasti ole kovin kattavaa kuvaa yksityisen puolen koulutuksista. Ehkä tieto siitä, millaisia koulutukset oikeasti ovat ja mitä ne sisältävät, voisi olla silmiä avaava kokemus?

Poliisin koulutuksen sisältö ei ollut itsellenikään järin selkeää aikaisemmin. En tiennyt tarkkaan mitä siihen sisältyy, muuta kuin yleisellä tasolla. Tätä nykyä koen tuntevani hyvin sekä yksityisen puolen koulutukset, että poliisin koulutuksen. Yksityisen puolen

koulutuksia minulle oli kertynyt useita ennen poliisiammattikorkeakoulua. Olin käynyt vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutukset, teleskooppipatukka-, ja kaasusumutinkoulutukset, ensiapukoulutuksen sekä turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon. Kaikki näistä olivat omalta osaltaan avuksi poliisin koulutuksessa, koska monesti koulutukset sivusivat toisiaan tai läpi käytävät asiat olivat jopa täysin samoja.

Mitä ongelmia tai haasteita poliisilla on ollut toimiessaan vartijoiden ja järjestyksenvalvojen kanssa?

Poliisit eivät kertoneet kohdanneensa mitään isompia haasteita tai ongelmia toimiessaan järjestyksenvalvojen tai vartijoiden kanssa. Poliisit sen sijaan kokivat, että yksityisen puolen toimijat ovat olleet monessa avuksi poliisille ja yhteistyötä voitaisiin entisestään parantaa poliisin oman aktiivisuuden kautta. P1 kertoi ainoaksi poikkeukseksi ”liivihenkareiksi” kutsumansa järjestyksenvalvojat eli toisin sanoen väliaikaiset järjestyksenvalvojat, jotka toimivat festivaaleilla, mutta eivät toimi muuten kyseisessä ammatissa. P1 kertoi näiden henkilöiden osaamisen tasossa olevan selkeästi ongelmia.

Järjestyksenvalvojana toimiessani koin usein yhteistyön poliisin kanssa luonnistuvan hyvin, eikä mitään mieleen jääneitä isompia ongelmia ollut. Työharjoitteluni aikana poliisina kohtasin monia kertoja vartijoita ja järjestyksenvalvoja, eikä heidän kanssaan toimiessa ollut mitään haasteita.

Mitä ongelmia tai haasteita vartijoilla ja järjestyksenvalvoilla on ollut toimiessaan poliisin kanssa?

J1, J2 ja V1 kertoivat kaikki kohdanneensa vähättelyä poliisin toimesta. V2 ei ollut kohdannut tällaista. Muut kertoivat silloin tällöin, että poliisi on selkeästi vähätellyt jotakin yksityisen puolen toimijan poliisille ilmoittamaa asiaa. Näistä on seurannut esimerkiksi J1:n haastattelussa kertomaa tilanteen uudelleen eskaloitumista ja voimankäyttötilanne, joka olisi voitu välttää. V1 kertoi myös kohdanneensa työssään väkivaltaa ja kertoessaan siitä poliisille oli poliisi kuitannut tilanteen vaan ”näitä sattuu” asenteella. J2 kertoi haastattelussaan myös siitä, että hänen työpaikallaan poliisi valvoo todella tarkasti järjestyksenvalvojen työtä ja ettei siinä tapahdu pieniäkään virheitä.

Oman työharjoittelujaksoni aikana poliisissa, en havainnut, että yksityisen puolen toimintaa olisi vähätelty poliisin toimesta. Moni tunsu vartijoita ja järjestyksenvalvoja nimeltä ja oli tutustunut näihin esimerkiksi yhteisten harrastusten kautta. Omasta mielestäni enemmän joillakin poliiseilla ilmeni tietämättömyyttä yksityisen puolen oikeuksista ja velvollisuuksista. Esimerkiksi osalla poliiseja ja sitäkin suuremmalla osalla siviilejä on mielestäni iskostunut päähän vanha käsitys ravintolan porttikiellosta. Olen monesti kuullut ihmisten sanovan, että miksi ei anneta porttikieltoa. Ongelma on siinä, että mitään porttikieltoa, jossa on jokin aikamäärä, ei lain puitteissa ole olemassakaan. Järjestyksenvalvojalla ja vartijalla on oikeus pääsyn estämiseen tiettyjen edellytysten täytyessä, mutta tämä ei ole mikään tiettyyn aikamääräeseen sidottu pykälä. Toisinaan olen kuullut esimerkiksi vartijan sanovan kiinniotetulle, että tähän kauppaan ei sitten ole asiaa pariin kuukauteen. Tällaiselle toiminnalle ei löydy laista perustaa, mutta toki ratkaisu voi olla toimiva käytännön tasolla, jos vastaavaa häiriötä pyritään estämään.

Haastattelujen aikana kaikki yksityisen puolen tekijät kokivat, että heidän oikeuksiaan tulisi lisätä, vähintäänkin voimankäyttövälineiden muodossa. Etälamauttimen saaminen yksityiselle puolelle nousi usein esiin. Poliisin näkemyksen mukaan oikeuksia taas ei tulisi lisätä ja P1 kertoi, että etälamauttimen käyttö on ollut poliisinkin osalta tapetilla ihmisoikeusjärjestöjen vuoksi. Oma mielipiteeni on, että etälamautin voitaisiin ottaa käyttöön yksityiselläkin puolella, mutta siihen pitäisi tehdä tarkkoja rajoituksia koulutukseen, kokemukseen, työkohteeseen ja henkilöön itseensä liittyen. Vasta näiden tarkkojen kriteerien täytyessä, voitaisiin väline antaa harvoille käyttöön. Tätäkin ennen väline pitäisi saada nykyistäkin enemmän normalisoitua poliisin arkipäiväiseksi voimankäyttövälineeksi, ennen kuin sen käytön laajentamista voitaisiin edes alkaa arvioida.

V1 esitti haastattelun ohella monia näkemyksiä ja kysymyksiä. Esille nousi muun muassa voitaisiinko poliisin ja yksityisen puolen yhteistyötä lisätä, esimerkiksi yhteisinä voimankäyttöharjoituksina? Miksi poliisi ei toisinaan ota vartijoita tosissaan ja lähteekö tällainen asenne liikkeelle jo poliisin koulutuksen aikana? Mistä johtuvat erot poliisin ja yksityisen puolen tekijöiden välillä muiden kansalaisten silmissä?

Voisiko näihin asioihin tarttua, jonkun toisen opiskelijan toimesta ja lähteä selvittämään syvemmin, miksi yksityisen turvallisuusalan toimijat kokevat toisinaan joutuvansa kaltoin kohdelluksi poliisin toimesta?

J1 kertoi haastattelun ohella myös omia kokemuksiaan ja kertoi havainneensa isoja eroja poliisin toiminnassa maakunnittain sekä kenttäryhmittäin, hyvässä ja pahassa. J1 halusi haastattelun lopuksi huomauttaa, että myös yksityiseltä puolelta löytyy kovia ammattilaisia ja kaikki eivät suinkaan ole läpikulkualalla.

Olisiko myös tähän asiaan mahdollisuutta tarttua toisen opiskelijan toimesta ja selvittää mahdollisia asenteellisia ja ryhmäkohtaisia eroja, kun vertaillaan poliisin suhtautumista vartijoihin ja järjestyksenvalvojiin?

Haastattelut sujuivat omasta mielestäni hyvin ja mieleen jäivät etenkin haastateltavat, jotka olivat oikeasti kiinnostuneita vastaamaan kysymyksiin ja osallistumaan sitä kautta työn tekemiseen. Opin tätä työtä tehdessäni paljon uusia asioita sekä poliisista, että yksityisestä turvallisuusalasta ja aioin hyödyntää oppimiani asioita jatkossa työssäni. Koen, että minulle on suurta hyötyä siitä, että tiedän millaisia mielikuvia poliisit yksityisen puolen työntekijöissä herättävät.

Mielestäni sain haastatteluissani vastaukset kaikkiin esittämiini tutkimuskysymyksiin ja opin itsekin työni tekemisen aikana paljon asioita. Sain itselleni hyviä työkaluja työssä toimimiseen, kun seuraavan kerran työssä ollessani olen tilanteessa, jossa poliisi ja yksityisen puolen toimija ovat tekemisissä, osaan varmasti toimia aikaisempaa paremmin.

LÄHTEET

Finlex:

Poliisilaki 22.7.2011/872

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 21.8.2015/1085

Esitutkintalaki 22.7.2011/805

Pakkokeinolaki 22.7.2011/806

Jorma Kananen 1990: Kvali: Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet

Strauss & Corbin 1990: Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques

https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html

https://www.hyria.fi/koulutukset/hae_jatkuvassa_haussa/koulutustarjonta/turvallisuusala/turvallisuusalan_perustutkinto

https://www.hyria.fi/koulutukset/hae_jatkuvassa_haussa/koulutustarjonta/turvallisuusala/turvallisuusvalvojan_erikoisammattitutkinto#course-P6001

https://www.poliisi.fi/luvat/yksityinen_turvallisuusala

<https://www.securitas.fi/koulutus/vartijan-peruskoulutus/>

<https://www.securitas.fi/koulutus/jarjestyksenvalvojan-koulutukset/jarjestyksenvalvojan-peruskurssi/>

LIITE 1, Haastattelukysymykset vartijalle

1. Kuinka kauan olet ollut vartijana ja millaisissa työtehtävissä?
2. Mitä olet tehnyt ennen vartijan ammattia ja millainen koulutustausta sinulla on?
3. Kuinka usein olet kohdannut työssäsi poliiseja?
4. Missä yhteydessä em. Kohtaaminen on yleensä tapahtunut?
5. Millainen mielikuva sinulla on poliiseista?
6. Millainen käsitys sinulla on poliisin koulutuksesta?
7. Onko poliisiin koulutus mielestäsi riittävää?
8. Tuleeko mieleesi jokin erityisen positiivinen ja/tai negatiivinen kohtaaminen poliisin kanssa?
9. Mitä tiedät poliisin oikeuksista ja velvollisuuksista?
10. Millainen on näkemyksesi mukaan poliisin
  - A) Laintuntemus
  - B) Osaamisen taso
11. Miten kehittäisit edellä mainittuja?
12. Onko poliisin toiminnassa jotain toistuvasti sinua ärsyttävää?
13. Mitä mieltä olet, jos joitakin poliisin työtehtäviä siirrettäisiin yksityisen puolen hoidettavaksi?
14. Yksityisen turvallisuusalan työntekijöillä on toisinaan huono maine poliisin keskuudessa. Mistä arvelet tämän johtuvan?
15. Tulisiko poliisin oikeuksia lisätä, vähentää tai pitää ennallaan ja miksi?

LIITE 2, Haastattelukysymykset järjestyksenvalvojalle

1. Kuinka kauan olet ollut järjestyksenvalvojana ja millaisissa työtehtävissä?
2. Mitä olet tehnyt ennen järjestyksenvalvojan ammattia ja millainen koulutustausta sinulla on?
3. Kuinka usein olet kohdannut työssäsi poliiseja?
4. Missä yhteydessä em. Kohtaaminen on yleensä tapahtunut?
5. Millainen mielikuva sinulla on poliiseista?
6. Millainen käsitys sinulla on poliisin koulutuksesta?
7. Onko poliisiin koulutus mielestäsi riittävää?
8. Tuleeko mieleesi jokin erityisen positiivinen ja/tai negatiivinen kohtaaminen poliisin kanssa?
9. Mitä tiedät poliisin oikeuksista ja velvollisuuksista?
10. Millainen on näkemyksesi mukaan poliisin
  - A) Laintuntemus
  - B) Osaamisen taso
11. Miten kehittäisit edellä mainittuja?
12. Onko poliisin toiminnassa jotain toistuvasti sinua ärsyttävää?
13. Mitä mieltä olet, jos joitakin poliisin työtehtäviä siirrettäisiin yksityisen puolen hoidettavaksi?
14. Yksityisen turvallisuusalan työntekijöillä on toisinaan huono maine poliisin keskuudessa. Mistä arvelet tämän johtuvan?
15. Tulisiko poliisin oikeuksia lisätä, vähentää tai pitää ennallaan ja miksi?

LIITE 3, Haastattelukysymykset poliisille

1. Kuinka kauan olet ollut poliisina ja millaisissa työtehtävissä?
2. Mitä olet tehnyt ennen poliisin ammattia ja millainen koulutustausta sinulla on?
3. Kuinka usein olet kohdannut työssäsi vartijoita tai järjestyksenvalvojia?
4. Missä yhteydessä em. Kohtaaminen on yleensä tapahtunut?
5. Millainen mielikuva sinulla on yksityisestä turvallisuusalasta?
6. Millainen käsitys sinulla on vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutuksesta?
7. Onko yksityisen turvallisuusalan koulutus mielestäsi riittävää?
8. Tuleeko mieleesi jokin erityisen positiivinen ja/tai negatiivinen kohtaaminen vartijan/järjestyksenvalvojan kanssa?
9. Mitä tiedät vartijan/järjestyksenvalvojan oikeuksista ja velvollisuuksista?
10. Millainen on näkemyksesi mukaan vartijoiden/järjestyksenvalvojen
  - A) Laintuntemus
  - B) Osaamisen taso
11. Miten kehittäisit edellä mainittuja?
12. Onko vartijoiden/järjestyksenvalvojen toiminnassa jotain toistuvasti sinua ärsyttävää?
13. Mitä mieltä olet, jos joitakin poliisin työtehtäviä siirrettäisiin yksityisen puolen hoidettavaksi?
14. Yksityisen puolen työntekijöillä on toisinaan huono maine poliisin keskuudessa. Mistä arvelet tämän johtuvan?
15. Tulisiko vartijoiden/järjestyksenvalvojen oikeuksia lisätä, vähentää tai pitää ennallaan ja miksi?

